

Stadsarchief Antwerpen
Jaaroverzicht 2018

2578#: Joseph-Jean Jamar met zijn 3 dochters Anna, Albertine en Philomène in de tuin van Meir 20, Antwerpen, ca. eind 19de eeuw. (schenking Ivo De Brabander)

Voorwoord

In 2018 was veruit de belangrijkste realisatie de vernieuwing van de website met vooral de verbetering van de zoekmogelijkheden. De volledige ombouw ('refactoring') van de website is een zeer lang en arbeidsintensief project geweest, en de release moesten we herhaaldelijk uitstellen. Het resultaat mag er zijn. Zowel omwille van het nieuwe concept van doelgroepen die gericht informatie krijgen aangereikt, als omwille van de krachtige zoekrobot. Het effect was heel snel zichtbaar door een stijging van het aantal aanvragen.

Onze belangrijkste doelstelling, onze KPI, is archiefbeschrijvingen digitaal beschikbaar stellen zodat alle opzoeken van op afstand kunnen worden gedaan. In 2018 werden niet minder dan 367.908 beschrijvingen van inventarisnummers online gezet. Hiermee stijgt de digitale doorzoekbaarheid van het archief met meer dan 10% t.o.v. 31 december 2017. Nu is 73,4% of bijna drie vierde van het bezit van het FelixArchief via het internet doorzoekbaar. Hierdoor is het FelixArchief en de stad Antwerpen de absolute koploper in België qua digitale toegankelijkheid van het archief.

Daarnaast zetten we sterk in om de meest geraadpleegde archieven, in digitale vorm beschikbaar te stellen. De bouwdoossiers zijn in deze ons belangrijkste project waarop in 2018 bijzonder werd ingezet. En met resultaat: de digitaliseringsgraad van de bouwvergunningen is van 27% naar 36% gestegen. In absolute cijfers is dit een toename van 40.363 gedigitaliseerde dossiers. Een bonus voor stedelijke diensten en burgers want dit is de meest geraadpleegde reeks van het stadsarchief.

Met veel plezier dank ik de schenkers van archieven en de vele vrijwilligers voor hun belangeloze inzet, en hun bijdrage om de geschiedenis en het geheugen van Antwerpen levendig en sterk te maken.

Inge Schoups
Stadsarchivaris
Januari 2019

INHOUD

- 1 Informatiebeheer
- 2 Archiefbeheer
- 3 Publiekswerking
- 4 Geschiedenis bestuderen
- 5 Personeel en zakelijk beheer
- 6 Bijlagen

Janvier-19

1 Informatiebeheer

- 1.1 Digitaliseren
- 1.2 Informatiebeheer
- 1.3 Digitaal archiveren
- 1.4 Bestemmen

[← terug naar inhoud](#)

1. Informatiebeheer, bestemmen en digitaal archiveren

1.1 Digitaliseren

2018 was een jaar van verandering voor de afdeling digitalisering. We zijn het jaar gestart met drie teams met drie verschillende werkingen. De scanstraat in Den Bell, de scanstudio in het FelixArchief en de scanstudio van het OCMW in de Lange Gasthuisstraat. Tegen augustus zaten deze 3 teams allemaal in het FelixArchief en vormden ze het 'team Digitalisering'. Eén team dat aan dezelfde doelstellingen werkt. Belangrijkste doelstelling in 2018 was bouwvergunningdossiers digitaliseren. Die doelstellingen werden naar verschillende deelprojecten geformuleerd:

- Project 1991-2007: een substitutieproject waarbij het scannen uitbesteed werd
- Project 1963-1990: op te starten in 2019 (geen vervanging), scannen wordt uitbesteed
- Project 1900-1962: scannen en structureren gebeuren intern

2018 was ook een jaar van optimalisatie van externe digitalisering. We hebben onze workflows grotendeels geautomatiseerd en hebben een performant controleproces opgezet dat tegemoet komt aan nieuwe en toekomstige wetgeving. De ervaring van 2018 leert dat verschillende spelers op de digitaliseringsmarkt de gevraagde kwaliteit niet leveren als er niet uitgebreid gecontroleerd en gerapporteerd wordt. Winstmarges in de sector staan onder druk en bedrijven zijn creatief met offertes en facturen. Om dit te counteren zetten we in 2019 in op één modelcontract en blijven we intensief scanoutput controleren.

Bouwvergunningen 100% digitaal – project 1991-2007- vervanging

We startten in 2018 met het moeilijkste deelproject. Deze reeks bevatte de dikste dossiers en kwam in aanmerking voor substitutie. We zetten voor deze reeks een nieuw werkproces op met een sterke focus op kwaliteit, concreet streven we naar een foutenmarge van 0%.

De eerste stap in het werkproces bestaat uit het onderverdelen van het dossier in een openbaar, een niet-openbaar en een auteursrechtelijk beschermd deel. Daarna worden de eigenschappen van deze dossiers geautomatiseerd geregistreerd. Wanneer dossiers door de externe firma gedigitaliseerd zijn worden ze op de FTP-server aangeleverd. Bij download worden checksums en geldigheid van de bestandformaten gecontroleerd. We controleren ook meteen of alle geregistreerde dossieronderdelen aanwezig zijn en of er geen bladzijden ontbreken ten opzichte van onze parameters. Verder wordt ook een visuele steekproef op beeldkwaliteit gedaan. Dossiers die de automatische controles doorstaan worden onmiddellijk opgeladen in het e-depot. Dossiers die afwijken van de geregistreerde parameters worden visueel gecontroleerd. Kleine fouten zoals blanco bladzijden en verkeerde oriëntatie werden intern rechtgezet. Grote fouten zoals ontbrekende bladzijden (vastgesteld in 7% van de dossiers) en beeldfouten werden teruggestuurd naar de firma voor rechtzetting.

Op één jaar zijn er intern 29.323 dossiers gestructureerd. Daarmee is de volledige reeks eind januari 2019 gestructureerd en ontdaan van nietjes. Intussen zijn ook van 24.639 dossiers de parameters voor automatische controle geregistreerd. De externe firma heeft hiervan 8.530 dossiers gedigitaliseerd, die intern ook allemaal gecontroleerd zijn. Na controles komen we op een gemiddeld foutenpercentage van de externe firma van 7%. De meest voorkomende fout is ontbrekende bladzijden.

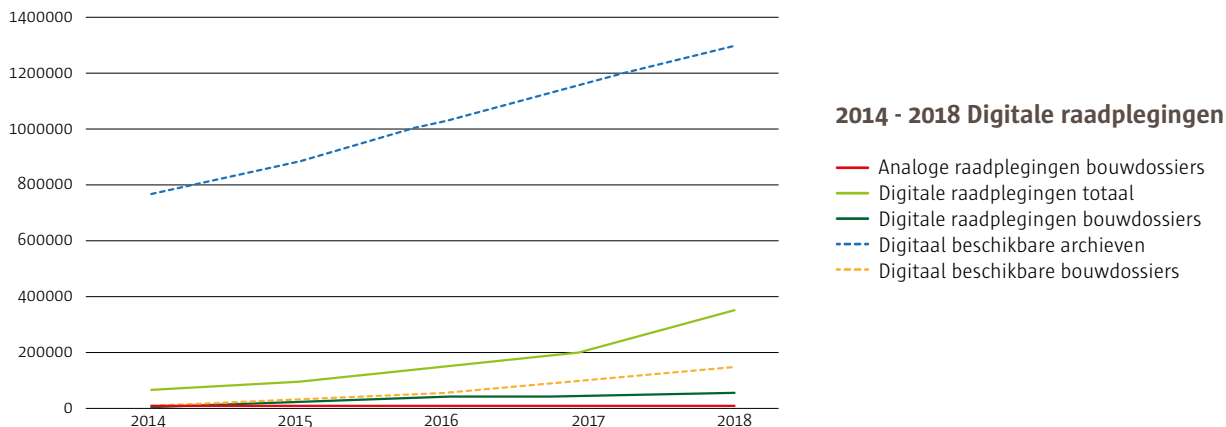
De analyse van de 583 inventarisnummers met fout, geeft:

- Inventarisnummers waar nieuwe/aanvullende scans nodig zijn: 414
 - Inventarisnummers met 1 of 2 ontbrekende scans: 347
 - Inventarisnummers met meer dan 2 ontbrekende scans: 67
- Inventarisnummers digitaal te herstellen (zonder herscanning): 59
- Inventarisnummers volledig te herscannen: 66
- Inventarisnummers met overige fouten/oplossingen (vooral structurele beeldfouten): 44
- Aantal dossiers waarvan we digitaal geen bestand aangeleverd kregen: cijfer niet bekend.

Aansluitend op het digitaliseringsproject werd ook een intern controletraject opgezet voor dossiers uit deze reeks die de laatste 10 jaren door de scanstudio gedigitaliseerd waren en in aanmerking kwamen voor substitutie. Aangezien die digitalisering niet gebeurd waren met het oog op vervanging en de kwaliteitscontrole zeker bij de opstart van de scanstudio eerder summier was, zijn al deze dossiers nu gecontroleerd via een visuele controle van de scan ten opzichte van het fysieke dossier. Ook hier werd een foutenmarge van 7% vastgesteld, deze fouten worden in 2019 rechtgezet en de dossiers worden vernietigd.

Bouwvergunningen 100% digitaal –1900-1963 interne digitalisering

We scanden dit jaar in totaal 8.877 dossiers, het grootste deel na november. Onderstaande grafiek illustreert het belang van de bouwdoossiers in de digitale raadplegingen.

Project personeelsdossiers OCMW digitaliseren

In de kelders van de Lange Gasthuisstraat stond er nog 314 meter statische personeelsdossiers van OCMW Antwerpen. We startten de verwerking van deze reeks op in 2017 en ronden ze eind 2018 af. Het team 'scanstudio Lange Gasthuisstraat' maakte 21.448 statische personeelsdossiers intern scanklaar en beschreef ze, daarna gingen ze naar een externe digitaliseringsfirma. Alle dossiers zijn raadpleegbaar gemaakt voor dienst personeelsmanagement via de interne toepassing HR-Archief.

Naar analogie met de stad behielden we op advies van de juridische dienst van PM de arbeidscontracten op papier, indien aanwezig in het dossier. We herverpakten 13.463 arbeidscontracten die zijn overgebracht naar de kelder in Den Bell.

Project plaatsingsdossiers OCMW digitaliseren

Het betreft sociale dossiers van ouderen die geplaatst worden in een rust- en verzorgingstehuis of serviceflat. Dit zijn financieel-administratieve dossiers. Deze dossiers werden vroeger opgemaakt door de 'sociale dienst plaatsingen van bejaarden'. Met de afsplitsing van het Zorgbedrijf behoort deze vorm van hulpverlening niet meer tot de taken van het OCMW.

Inschrijvingsnummers 1953 en 1956 vertegenwoordigen de totale reeks aan plaatsingsdossiers die verspreid was over verschillende locaties: kelders Lange Gasthuisstraat, Archiefhuis en rvt Sint-Maria.

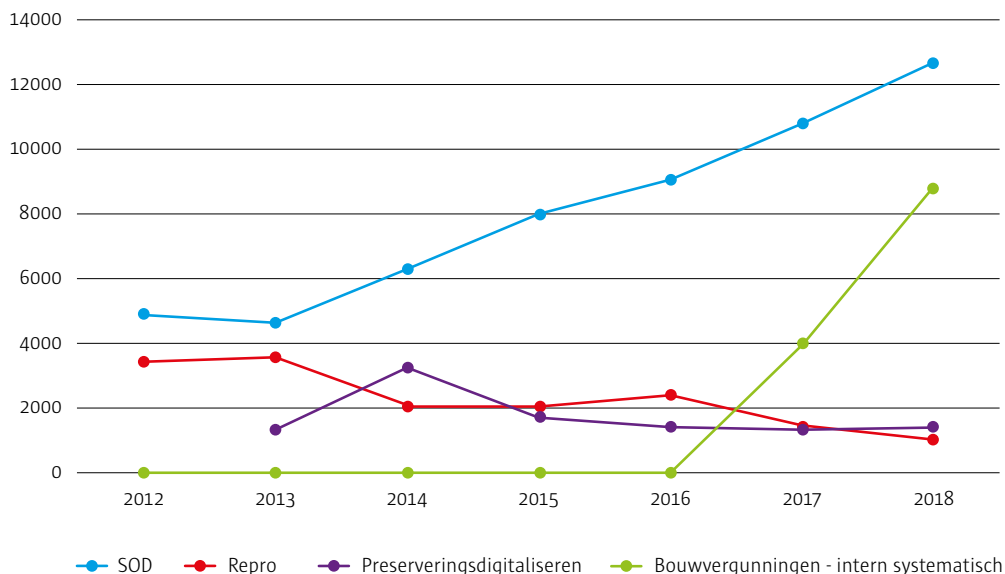
Intern bereidden we 8.676 plaatsingsdossiers voor die we ook beschreven en intern digitaliseerden. Deze dossiers zijn intussen opgeladen in het e-depot. De dossierbeschrijvingen zullen via een detailtoegang in 2019 ontsloten worden. Met het beschikbare budget voor 2018 werden de voorbereiding en digitalisering van 1.408 dossiers uitbesteed aan een externe firma. Wegens een foutenpercentage van 87% bij schoning werd de samenwerking met deze partner vroegtijdig stopgezet. De dossiers zullen in eigen beheer verder verwerkt worden.

De meerwaarde van Informatiebeheer als expertisecentrum voor digitalisering: casus dossiers begraafplaatsen

Bedrijfseenheden en afdelingen kunnen beroep doen op Informatiebeheer voor advies over en begeleiding bij de externe digitalisering van hun papieren dossiers. In 2018 is Informatiebeheer actief betrokken geweest bij de voorbereiding van het extern scannen van 17.000 concessiedossiers van de Stedelijke Begraafplaatsen. Omdat een groot deel van de reeks in aanmerking komt voor substitutie is hoog ingezet op de technische kwaliteitsvereisten in het bestek en de gunning. Nadat bleek dat de leverancier niet kon voldoen aan één van deze eisen is het contract vroegtijdig stopgezet. Na een nieuwe gunning is advies verleend en zijn praktische afspraken gemaakt over het opstarten van de nieuwe opdracht.

Cijfers interne digitalisering (inventarisnummers)

Scanprocessen in huis

Gedigitaliseerde Prentbriefkaarten Noorderpolders

Het Documentatiecentrum Antwerpse Noorderpolders verzamelde in de loop van de voorbije decennia prentbriefkaarten met als onderwerp straatbeelden van de dorpen ten noorden van Antwerpen. In 2017 en 2018 scanden en beschreven vrijwilligers 1.498 exemplaren. Hiervan zijn er 1.199 in 2018 online beschikbaar gesteld.

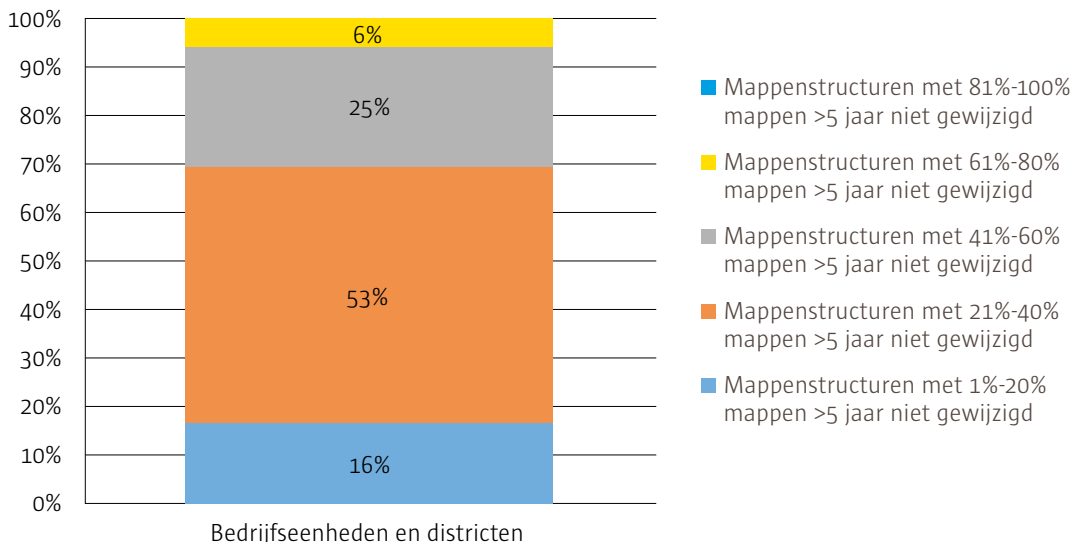
1.2 Informatiebeheer

Tendensen Informatiebeheer binnen stedelijke diensten

Bijna één derde (31%) van de bedrijfseenheden en districten had eind 2018 een mappenstructuur die voor meer dan 40% bestond uit mappen die gedurende de laatste 5 jaar niet zijn gewijzigd. Op één jaar is het totaal

aantal mappen met statische data gestegen met 23,7%. Dit is grotendeels te verklaren door de inkanteling van het OCMW, maar ook zonder de OCMW-mappen bedraagt de stijging op één jaar nog steeds 9,5%. Dit betekent dat zowel het volume als het aandeel statische data dat moet worden bestemd en gearchiveerd alsmaar groter wordt.

% aantal mappenstructuren met statische data, 2018

Opleidingen, informatiebeheerders – Centrale Informatiebeheerders

In 2018 boden we drie verschillende opleidingen aan:

- We gaven vier sessies centraal informatiebeheerder(CIB) van 3u voor in totaal acht cursisten. Omwille van het samengaan van sommige OCMW- en stadsdiensten, waren er soms op zeer korte termijn individuele toelichtingen nodig.
- 55 medewerkers volgden de opleiding informatiebeheerder (7u) in zes sessies.
- Voor de infosessie “digitaal werken voor nieuwe medewerkers” (3u) zagen we 85 cursisten in 8 sessies.

Zo zagen we in totaal 141 cursisten dit jaar in 18 sessies. Dit komt neer op 52 minuten geïnvesteerde tijd per cursist en 16,5 mandagen in totaal aan pure opleidingstijd.

Er zijn dus beduidend minder cursisten opgeleid dan in 2017. Er waren dit jaar dan ook geen bedrijfsspecifieke sessies op aanvraag voorzien en er werd ook geen zomeropleiding archiveren met de RMT ingepland, zoals in 2017 wel gebeurde. Ook de tijd per cursist is aan de hoge kant in vergelijking met vorige jaren. Dit komt enerzijds door de CIB opleidingen, waar in zeer kleine groep of individueel toelichting op maat werd gegeven, en anderzijds doordat er minder en kleinere groepen waren voor de opleiding digitaal werken voor nieuwe medewerkers.

In 2018 telden we 231 informatiebeheerders voor de stedelijke diensten en 10 bij de dochters (AG Kinderopvang, AG Vespa, Stedelijk Onderwijs, Havenbedrijf, Brandweer en Zorgbedrijf).

In totaal waren er 32 centrale informatiebeheerders (waarvan 16 uit de districtswerking) en 8 back-ups. Er werden zes overlegmomenten georganiseerd met een vertegenwoordiging van de centrale informatiebeheerders en Digipolis. Tijdens dit overleg wordt de vinger aan de pols gehouden over onderwerpen waarbij de centrale informatiebeheerders betrokken zijn. Zo waren enkele van de belangrijkste thema's:

- de migratie van mappenstructuren naar aanleiding van de transitie tussen OCMW en stad,
- het terugplaatsen van back-ups, uitbreiding van de H-schijf,
- de controle en toewijzing van de verzendlijsten,
- de stand van zaken van het IT project full tekst search op de mappenstructuren,
- het opmaken van een nieuwe wiki voor informatiebeheer en
- het gebruik van de nieuwe website van het stadsarchief.

Een speciale vermelding verdient het project waarin de centrale informatiebeheerders samen bekijken of het beheer van de rechten op de mappenstructuur kan geautomatiseerd worden.

Communicatie

Op gebied van communicatie ligt de focus op het delen van informatie, richtlijnen en werkinstrumenten rond digitaal werken met collega's. Een eerste instrument hiervoor is het medewerkerskanaal 'Digitaal werken en archiveren'. De nieuwsberichten en infofiches hebben niet alleen als doel het kanaal te promoten, maar ook om het brede gamma van informatiebeheer en digitaal werken te coveren. Om deze algemene informatie te delen is het medewerkerskanaal een perfecte format. We merken echter dat workflows, handleidingen en processen specifiek gericht aan informatiebeheerders hier niet op hun plaats staan of hier geen geschikte plek vinden. Daarom werd er beslist om met een wikipagina voor informatiebeheer te starten. De voorbereidingen voor de wikipagina zijn voltooid. In januari 2019 houdt Wikispaces, het tot dan gebruikte platform voor stedelijke wiki's, op met bestaan. Hierdoor werd beslist om met de effectieve opstart van de wikipagina Informatiebeheer te wachten op het nieuwe wiki-platform: MediaWiki. In het eerste kwartaal van 2019 kunnen we aan de uitwerking van deze nieuwe wiki beginnen.

Lopende IT-projecten

Full tekst search mappenstructuren

Dit project beoogt de ontsluiting van de documenten in de gemeenschappelijke mappenstructuren van de stedelijke diensten via een intern zoekportaal. Documenten zijn vindbaar door middel van zoekopdrachten op metadata en tekstinhoud. In 2017 werd dit project gegund aan een externe leverancier. In 2018 zou de stapsgewijze indexering en ontsluiting per bedrijfseenheid volgen. Dit kon helaas niet worden gerealiseerd.

Het totaal volume aan digitale documenten in de mappenstructuren is groot (meer dan 22 miljoen bestanden, meer dan 15 TB). Na het indexeren van de eerste mappenstructuren (ca 35% van het totaal volume) bleek dat het indexeren van bijkomende mappenstructuren binnen de bestaande configuratie niet mogelijk was: het inzetten van alle hard- en software resources bleek nodig om nieuwe mappenstructuren te indexeren en ook het zoekportaal ondervond grote hinder van de nieuwe indexeringsoperaties. Er volgden meerdere technische analyses en zelfs een extern onderzoek. Deze wezen allemaal aan dat de voorziene hardware en de geconfigureerde software niet voldoet voor dit volume aan digitale documenten. Met de externe leverancier werd eind 2018 afgesproken om een volledig nieuwe inschatting en opzet op te maken zodat begin 2019 kan geëvalueerd worden of het project met de resterende middelen nog kan worden gerealiseerd.

Automatisering rechtengroepen voor mappenstructuren

Een belangrijke taak van de (centrale) informatiebeheerders is het beheren van de rechten op de mappenstructuren van hun bedrijfseenheid of afdeling. Het toekennen of het ontnemen van rechten is een belangrijk element in de processen van indiensttreding, interne mobiliteit of uitdiensttreding. De voorbije jaren werd samen met Digipolis en (centrale) informatiebeheerders al meerdere keren nagedacht over een automatisering van de samenstelling van rechtengroepen, maar deze initiatieven strandden telkens.

In 2018 werd op voorstel van enkele (centrale) informatiebeheerders deze denkoefening opnieuw op de agenda van het overleg Centraal Informatiebeheer (CIB) geplaatst. De aanpak binnen het e-inclusieproject van de bedrijfseenheid Personeelsmanagement (PM) en enkele transitie leverden de inspiratie voor een nieuwe poging. De scope werd beperkt tot de rechtengroepen die binnen de mappenstructuren worden gebruikt, maar dit alleen al zou een grote optimalisatie voor Digipolis en de (centrale) informatiebeheerders betekenen. Binnen het CIB-overleg werd een werkgroep opgestart met als doel de krijtlijnen van een mogelijke werkwijze vast te leggen. Het FelixArchief trekt deze werkgroep en stemt nauw af met PM.

Na enkele bijeenkomsten konden begin december de krijtlijnen worden vastgelegd. Deze werden voor verdere afstemming voorgelegd aan het CIB-overleg en de auditdienst van de stad. Hierbij kwamen geen fundamentele bezwaren naar boven zodat Digipolis werd verzocht hiervoor een technische inschatting te maken. In 2019 hopen we deze nieuwe werkwijze in de praktijk te kunnen brengen.

Ondersteuning bij mappenstructuren en Rechtenbeheer

Er vond een grote actie plaats bij Algemeen onderwijsbeleid: overzet mappenstructuren van de oude bedrijfseenheid Actieve stad naar de nieuwe mappenstructuren van de bedrijfseenheid Cultuur, Sport, Jeugd en Onderwijs. Naar aanleiding van de oprichting van de bedrijfseenheid 'Sociale Dienstverlening' (SD) binnen het nieuwe organisatiemodel, zetten we samen met de betrokken centrale informatiebeheerders een nieuwe mappenstructuur met bijhorende rechtenstructuur op. Bij de opmaak van deze nieuwe structuur betrokken we de informatiebeheerders van de respectieve afdelingen actief. Vrijwel elke afdeling startte in 2018 reeds met het overdragen van actief gebruikte mappen en bestanden naar de nieuwe structuur.

1.3 Digitaal archiveren

Archivering applicaties

Een belangrijk deel van de digitale archieven worden aangemaakt en beheerd in allerhande applicaties van de stedelijke diensten. Het FelixArchief krijgt reeksen aangeboden vanuit applicaties ('push' vanuit de applicaties) of haalt zelf reeksen uit de applicaties op ('pull' vanuit het FelixArchief) zodat ze kunnen worden gearchiveerd in het digitale depot. Dit is een reguliere taak voor Informatiebeheer.

Het overdragen van besluiten en notulen vanuit de eBesluitvormingsapplicatie kon in 2018 opnieuw worden opgestart. De bugs in de archiveringsmodule werden opgelost door de leverancier of door het FelixArchief. De archivering van de beeldverslagen en de agenda's van de raadscommissies en gemeenteraad uit de streamingsapplicatie liep gewoon verder. Hierdoor kunnen alle documenten van het besluitvormingsproces goed en snel opgenomen worden in het digitale depot van het FelixArchief.

In het najaar van 2018 werd hier nog een vervolg aan gegeven: veel besluiten leiden tot het afsluiten van overeenkomsten. Deze overeenkomsten worden steeds meer gekwalificeerd digitaal ondertekend. De ondertekenaars maken hiervoor gebruik van een aparte tekentoeëpassing. In nauw overleg met de collega's van Bestuurszaken zette het FelixArchief een register van ondertekende documenten op en werd meteen ook de archivering van deze documenten bij het FelixArchief geregeld. Ook voor enkele andere oude en nieuwe toepassingen werden afspraken voor archivering gemaakt (bijv. EPM, Orba, enz.).

Voor de archivering van archieven uit sociale media hanteert het FelixArchief voornamelijk het pull-principe. In 2018 werden opnieuw video's (Youtube, Vimeo), Facebookpagina's, Twitterpagina's en Instagram bij het FelixArchief gearchiveerd. In eigen huis werd onze oude beeldbank AVA gearchiveerd.

Born digital overdrachten

Er werden in onze statistieken 48.382 nieuwe digital born aanwinsten genoteerd. Hieronder een bloemlezing van de grotere overdrachten:

AG STAN

In 2018 kwamen we weer een stap dichterbij de afronding van de verwerking van het archief van AG STAN. Dit autonoom gemeentebedrijf werd in 2014 opgeheven. De medewerkers en hun projecten gingen over naar de Stad of naar AG Vespa. Bijna 8 TB aan dossiers, informatie en documentatie werd achtergelaten. Sommige stukken werden gekopieerd en meegenomen naar de nieuwe werkplek, wat zorgde voor een inhoudelijke versplintering. Daarom is er beslist het digitaal archief van AG STAN integraal te archiveren. Aan deze operatie werd in 2015 begonnen. Het gedeelte 'projecten' is nu afgerond. Deze dossiers geven een goed beeld van verschillende grote en kleinere stadprojecten, en hoe ze tot stand zijn gekomen. Enkele voorbeelden hiervan zijn Spoor Noord, de heraanleg van de kaaien, de Groene Singel, de Hollebeek en het project Munthof. Dit archief wordt zeer geregeld geraadpleegd door studenten in het kader van opleidingen architectuur en stadsplanning. Naast de inhoudelijke processtappen bevatten veel dossiers ook een schat aan beeldmateriaal. Op de lijst om in 2019 te verwerken staan nu enkel nog ondersteunende processen zoals boekhouding en personeelsbeheer.

Sportstad – foto's

In 2017 werd een grote selectie uitgevoerd in het fotoarchief van de communicatiedienst van Antwerpen Sportstad. In 2018 werd dit archief verder beschreven en verwerkt. Het geeft een mooi beeld van de sportbeoefening in de stad Antwerpen sinds 2000.

Ook 273 promotiefilmpjes van het YouTube-kanaal Sporting A werd gearchiveerd en beschreven.

Algemeen onderwijsbeleid

Naar aanleiding van de overzet van de mappenstructuur van de afdeling Algemeen onderwijsbeleid, werd ook gestart met de archivering van hun oude dossiers uit de periode 2000-2016. De afdeling coördineert het onderwijsbeleid voor alle onderwijsnetwerken in Antwerpen en organiseert hiervoor activiteiten. Leerloopbaanbegeleiding, de organisatie van de aanmelding van leerlingen, de zoektocht naar leerkrachten, buitenschoolse activiteiten coördineren... zijn specifieke taken waarvan de dossiers zullen worden overgedragen in 2018-2019.

Archief personeelsvereniging Sodico

Naar aanleiding van de transitie tussen stad en OCMW werd een nieuwe, overkoepelende personeelsvereniging in het leven geroepen. Er werd gestart met de archivering van de mappen van de oude vereniging Sodico

die haar taken opnam voor personeelsleden van OCMW, Zorgbedrijf en ZNA. Het archief is grotendeels te raadplegen en schetst een beeld van de verscheidenheid in dienstverlening aangeboden door de personeelsvereniging en het ruime aanbod in de verschillende activiteiten die het organiseerde.

Digitaal depot

In 2018 groeide de inhoud van het digitale depot verder aan. De kaap van de 100 TB aan digitale en gedigitaliseerde archieven werd medio 2018 overschreden. De doorlopende opname van digitale en gedigitaliseerde archieven zorgt ervoor dat bijna 40% van alle inventarisnummers digitaal beschikbaar is.

Eind 2018 werd een nieuw opslagsysteem voor het digitale depot in gebruik genomen. De bestaande digitaal depot volumes werden overgezet naar het nieuwe storagesysteem. Het oude storagesysteem was end-of-life. Het nieuwe opslagsysteem biedt meer mogelijkheden inzake volume uitbreidingen en houdt een lagere opslagkost per GB in. Ook het digitale atelier van het FelixArchief werd op het einde van 2018 overgezet.

Selectielijst

Het stadsarchief Antwerpen trekt sinds 2005 de subwerkgroep selectielijst gemeenten van VVBAD. In 2018 werden de onderdelen Volksgezondheid en Stedenbouw afgerond. Het team Informatiebeheer nam de uitwerking van Stedenbouw op zich. De subwerkgroep werkte ook aan een herziening van het hoofdstuk Kinderopvang in samenwerking met VVSG en Kind en Gezin. Ook heel wat opmerkingen bij de reeds gepubliceerde versie van de selectielijst werden bekeken. Een nieuwe publicatie met de nieuwe onderdelen is voorzien in het voorjaar van 2019.

Door tijdelijke personeelsproblemen bij de Coördinerende Archiefdienst van de Vlaamse overheid nam een medewerker van het team Informatiebeheer in 2018 in de praktijk ook het grootste deel van de secretariaatswerking op zich.

1.4 Bestemmen

De stadsarchivaris beslist over bewaring of vernietiging van archieven voor de stad Antwerpen (stad en OCMW) en de dochters. Diensten dienen hiervoor aanvragen in, de zogenaamde bestemmingsaanvragen.

Het aantal bestemmingsaanvragen kende een sterke daling, van 7.916 in 2017 tot 5.836 in 2018. Dit is te wijten aan het wegvallen van een aantal grote vernietigingsoperaties. Het aantal bestemmingsaanvragen voor de dochters van de stad komt op 832.

Opvallend is het grote aantal (2.363) bestemmingsaanvragen met betrekking tot diensten van het voormalig OCMW en zijn voorgangers. Dat heeft deels te maken met het leegmaken van de voormalige OCMW-locaties in de Lange Gasthuisstraat, maar ook met het wegwerken van een achterstand in de verwerking van digitale archieven (451).

Uit verdere analyse van de cijfers blijkt dat het aantal selectieoperaties voor papieren archief van wat onder de noemer stedelijke archieven (stad, districten en vzw's) valt, terug te brengen is tot 5: archieven van Ekeren, Lillo, Kindervreugd vzw, de kelder van Den Bell en de stedelijke begraafplaatsen. De andere selectieoperaties van papieren archief hebben betrekking op archieven van het vroegere OCMW en de dochters van de stad (vooral het Zorgbedrijf en het Stedelijk Onderwijs).

Opvallend is de sterke stijging van het aantal bestemmingsaanvragen voor digitale archieven tot 2.601, het grootste aantal ooit. Dit komt nu op 44.8% (27.6% in 2017), terwijl het totale aantal aanvragen sterk gedaald is. Dit blijft voorlopig wel kleiner dan het aantal aanvragen voor papieren archief (3.234, zijnde 55,2% tegenover 72.4% in 2017). Ook opvallend is dat het aantal operaties waaronder deze aanvragen vallen, bijna dubbel zo groot is (207) als het aantal operaties voor papieren archief (105). Dat wijst erop dat er weliswaar nog veel papier moet worden geselecteerd, maar dat het meestal gaat om de selectie van een beperkt aantal grote achterstanden, terwijl de dagelijkse "routine" intussen betrekking heeft op digitaal archief.

Opvallende selectieoperaties, overdrachten en vernietigingen

Ook in 2018 legde het team Informatiebeheer zich toe op het uitvoeren van een aantal grote selectieoperaties, waarbij permanent te bewaren archieven van te vernietigen archieven worden gescheiden. Deze operaties gaan meestal de overdracht van archieven vooraf.

In 2018 is er in totaal 166.572 kg vernietigd, gedeeld door ca. 60 kg per meter komt dat op ca. 2.776 meter archief.

In totaal werden 102 inschrijvingsnummers toegekend bij de opstart van overdrachten waarvan u de lijst in bijlage vindt. Niet alle overdrachten werden reeds afgerond.

Bestemmingen kelder Den Bell

In Den Bell bevindt zich het archief van de stadsdiensten die in 2010 verhuisden naar Den Bell. De bewaartermijnen van dit archief waren toen nog niet verstreken. Het gaat in totaal om 40.207 dozen (tegen 40.197 eind 2017), 183.959 inventarisnummers (182.910 eind 2017), goed voor 5.292 meter.

In 2016 en 2017 startte het team Informatiebeheer met het bepalen van de bestemming (bewaren of vernietigen) van dit archief en het vastleggen van de bewaartermijnen. In 2018 gaf het team prioriteit aan de complexe reeks

patrimoniumdossiers van de stad. De selectie hiervan is complex omdat delen van deze dossiers (bv. kleine werken, tussentijdse afrekeningen,...) mogen vernietigd worden en andere delen bewaard moeten blijven. Daarom moet deze selectie dossier per dossier gebeuren. Deze operatie loopt verder in 2019.

In 2018 startte de afdeling Archiefbeheer Logistiek met de uitvoering van de vernietiging van de dossiers waarvan de bewaartermijn (vastgelegd door team Informatiebeheer in 2016 en 2017) verstreken was. 7.172 inventarisnummers werden vernietigd.

Politiemuseum Wommelgem vzw

Sinds de jaren 1980 was er in het Fort II van Wommelgem een museum gevestigd over de politie in de provincie Antwerpen. Dit museum werd uitgebaat door voormalige leden van de politie. In 2018 besloot de vzw om het museum te sluiten. De collectie werd herbestemd. Veel van de archieven en collectiestukken bleken rechtstreeks betrekking te hebben op de Antwerpse politie. Zij namen dan ook contact op met het FelixArchief en het team Informatiebeheer startte een uitgebreide selectieoperatie samen met het team Archiefbeheer. Dit archief werd niet behandeld als een privé-archief omdat de banden met de stedelijke politie erg nauw waren. De verzameling bestaat vooral uit thematische mappen met documentatie, foto's, en archiefstukken. Deze werd overgenomen door het FelixArchief en zullen de komende jaren verder worden beschreven.

Kindervreugd vzw

In 2017 werd een eerste selectie gemaakt van het archief van de vroegere vzw Kindervreugd. Dit bevond zich bij de rechtsopvolger, Gekkoo vzw. Deze laatste stelde in 2018 Vera Verrept aan om het archief verder te verwerken en klaar te maken voor overdracht naar het stadsarchief. Vera bereidde de verdere selecties voor en inventariseerde alvast 1.163 dossiers. Haar opdracht liep af op 31 december 2018. De verdere beschrijving van dit archief wordt in 2019 opgenomen. Voor het omvangrijke fotoarchief van Kindervreugd zullen vrijwilligers worden gezocht.

Project bestemmen Lange Gasthuisstraat OCMW

Het project rond het leegmaken en bestemmen van de archiefreeksen in de kelders van de Lange Gasthuisstraat ging van start in 2017 en werd gerealiseerd in december 2018. We startten het project met het onderscheiden van alle archiefreeksen te verwerken door het team Informatiebeheer en de reeksen te verwerken door de afdeling Archiefbeheer Inhoudelijk. We inventariseerden alle reeksen toegewezen aan Informatiebeheer voor alles wat zich in de kelders van het Marnixhuis en Melgeshuis bevond. We maakten reeksenpaspoorten op, werkten voor bepaalde reeksen selectiecriteria uit, bepaalden de bestemmingen en voerden de selecties gedeeltelijk zelf uit: delen van het archief vernietigden we, zetten we klaar voor overdracht naar het FelixArchief of naar de kelder van Den Bell of digitaliseerden we intern of extern.

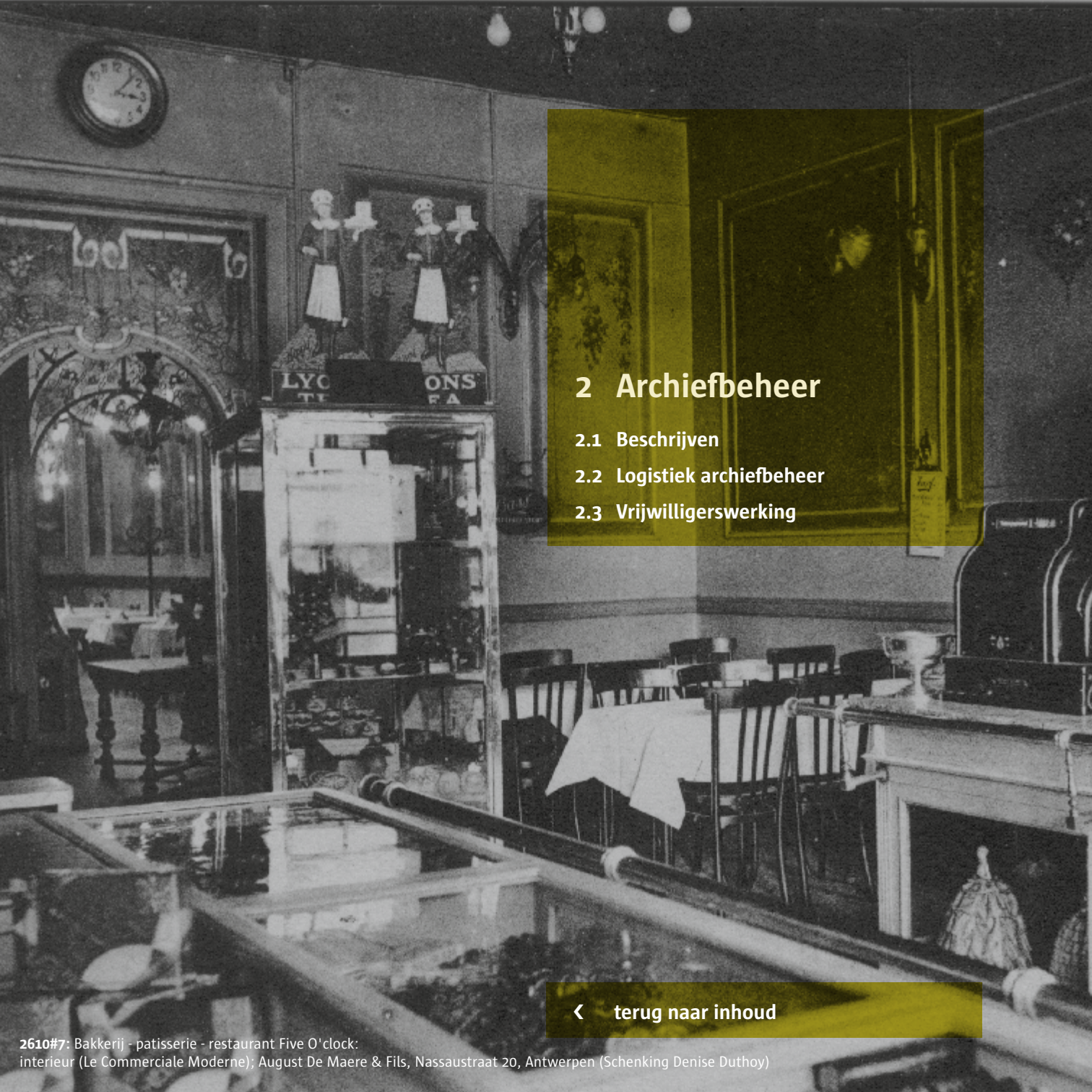
Het Politiemuseum in Fort II
te Wommelgem

Dit project heeft voor de afdeling Informatiebeheer geleid tot 1.745 nieuwe bestemmingsaanvragen in 2018 en we hevelden met dit project 30.124 dossiers (statische personeelsdossiers en plaatsingsdossiers) digitaal over naar het FelixArchief.

Voor dit project werd nauw samengewerkt met de collega's van Archiefbeheer Logistiek.

Archiefdozen staan klaar voor verwerking en overdracht in de Lange Gasthuisstraat.

2 Archiefbeheer

2.1 Beschrijven

2.2 Logistiek archiefbeheer

2.3 Vrijwilligerswerking

[← terug naar inhoud](#)

2. Logistiek en inhoudelijk archiefbeheer

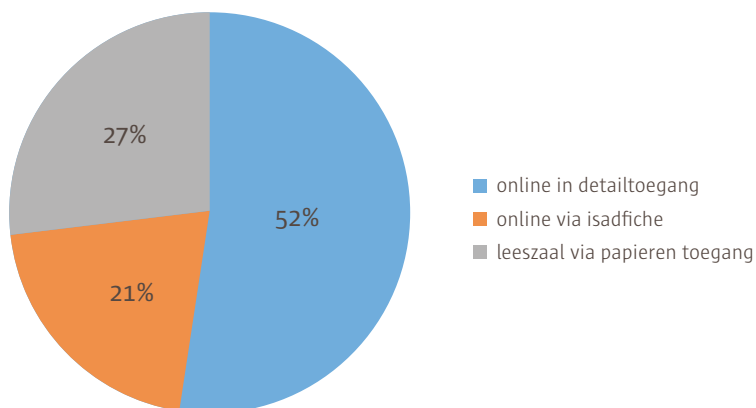
2.1 Beschrijven

Voor het beschrijven van archieven en het structureren van archiefbeschrijvingen hanteren we de ISAD-normen en gebruiken we het archiefbeheerssysteem MACZ. MACZ stelt ons ook in staat om archiefbeschrijvingen te publiceren op het internet en beperkingen inzake openbaarheid en auteursrechten adequaat te regelen.

Op 31 december 2018 bevatte MACZ 619.151 ISAD-beschrijvingen, een toename met 42.459 eenheden ten opzichte van december 2017. Hieraan zijn 687.075 inventarisnummers gekoppeld. Het voorbije jaar groeiden de detailtoegangen aan met 375.619 detailbeschrijvingen. MACZ bevat nu 3.841.520 detailbeschrijvingen, gekoppeld aan 1.703.927 inventarisnummers.

Op 31 december 2018 waren er via MACZ 2.391.002 inventarisnummers of 73,4% van het totale aantal online beschreven met een ISAD- of een detailbeschrijving. Terwijl het archief groeide met 114.459 nieuwe inventarisnummers, steeg de digitale ontsluitingsgraad toch met 10,5%.

Ontsluiting inventarisnummers

Opvallende nieuw beschreven reeksen

- De stukken van het **proces van de stad Antwerpen tegen de firma's Schetz en Pruynen** (1571-1628) werden beschreven zodat ook alle bijhorende processen op naam doorzoekbaar zijn.
- Ook het **archief van de firma Reyns** (1612-1772) is nu digitaal beschreven.
- Alle **restauratiedossiers** van het stadsarchief zijn digitaal gearchiveerd en beschikbaar via onze website.
- Vzw **Visit Antwerpen** kantelde in 2016 in bij de stedelijke administratie en de medewerkers verhuisden naar het Bell-gebouw aan het Francis Wellesplein. Met deze verhuis werd ook hun permanent te bewaren archief bewerkt en overgebracht naar het FelixArchief. De archieven bieden een mooi beeld hoe stad Antwerpen het toerisme ondersteunt. Het beslaat de periode 1950-2016, maar vooral 1990-2010 en het watertoerisme komen aan bod.
- Het **archief van Guido Van Bladel** over de informatisering in de stedelijke administratie in de jaren 1980 en 1990 is geïnventariseerd.
- Het archief van de **opsporingsdienst** van de politie over allerlei verdachte verenigingen en dat van het hoofdcommissariaat over terreurbestrijding is geïnventariseerd maar meestal nog niet openbaar.
- In het **archief van het 4de Bureel (Openbare Werken)** is een boeiend deelarchief over de eerste decennia van de Belgische Spoorwegen beschreven en gedigitaliseerd. 123 dossiers en 156 affiches, pamfletten, kaarten, plannen en brochures uit de periode 1831 – 1888 vertellen niet alleen het verhaal van de eerste spoorlijnen en stations in Antwerpen, maar illustreren ook de vele verbindingen met het hinterland en het buitenland.
- Opmerkelijke inventarisaties zijn ook het archief van de **Vlaamse Esperantobond** en **de gemeentearchieven van Oosterweel en Zandvliet**.

OCMW-archieven

In 2018 werden 6.568 inventarisnummers aan OCMW-archieven overgedragen. Dit waren vooral documenten afkomstig van zorginstellingen onder de vleugels van de Commissie van Burgerlijke Godshuizen, van de fusiegemeenten Borgerhout, Ekeren en Wilrijk en van de centrale bestuursadministratie. Bijzondere aandacht verdienen de dossiers over het bombardement van Mortsel in 1943 en de lijsten van inkomende patiënten van het Sint-Erasmusgasthuis (1942-1968). Zij zijn van het grootste belang omdat zij hoofdzakelijk de verzorging van Joodse patiënten betreffen die zich van 1942 af op bevel van de bezetter enkel nog voor verzorging mochten aanbieden in het Sint-Erasmusgasthuis.

Vreemdelingendossiers

Het FelixArchief bewaart voor de periode 1840 – 1930 ruim 215.000 vreemdelingendossiers (reeks 481#). In 2014 startten we een project om deze dossiers te beschrijven. In 2016 breidden we dit uit via crowdsourcing. Op 9 december werd het laatste dossier uit deze reeks beschreven en konden we starten met het voorbereiden van de laatste upload naar de website. Op 31 december waren 180.000 dossiers online opzoek- en

raadpleegbaar. Meer dan 330.000 migranten werden hiermee in beeld gebracht. Ondermeer Kazerne Dossin (Memoriaal, museum en documentatiecentrum over holocaust en mensenrechten) maakte hiervan dankbaar gebruik om 241 portretfoto's van gedeporteerde holocaustslachtoffers op te sporen. Begin 2019 zal de detailtoegang op deze reeks vreemdelingendossiers afgewerkt worden.

Particuliere archieven

In 2018 boden 66 personen 81 reeksen aan. 63 reeksen werden opgenomen, 9 zijn nog in behandeling en 9 ervan pasten niet in het collectieprofiel en werden indien mogelijk doorverwezen naar andere instellingen. (In 2017 boden 73 personen 83 reeksen aan.)

Hieronder vermelden we enkele schenkingen:

- Mevrouw Maria Hofman schonk ons het Archief van de vzw herdenking van de 1ste V-Bom, terug te vinden onder onder het inschrijvingsnummer 2507.
- Fons Schryvers en de leden van de Aloude Rederijderskamer de Violieren zijn momenteel hun archieven aan het beschrijven, de meest fragiele stukken, **een bijzondere reeks affiches**, werden al overgedragen. U kan ze terugvinden onder het inschrijvingsnummer 2515.
- Ook de Aloude rederijderskamer 'den Olijftak'/Koninklijke Oud-leerlingenbond 20 schonken hun archieven vanaf ca.1930 onder inschrijvingsnummer 2458.

Met deze 2 aanwinsten erbij bewaart het FelixArchief de archieven van de belangrijkste rederijderskamers nl. de Goudbloem, de Violieren en den Olijftak.

Er werden een aantal mooie familiealbums opgenomen:

- Familiearchief Dykmans en Jamar periode eind 19de eeuw - midden 20ste eeuw geschonken door Ivo De Brabander opgenomen onder inschrijvingsnummer 2578.
- De heer Vanderputte schonk ons **een fotoalbum van de familie Charles van de Wiel** 1911 -1919 met inventarisnummer 2518#1. Dit album bevat foto's van zowel interieur als exterieur van de woning op Frankrijklei 106, maar ook van hun vele reizen binnen Europa, schaatsen te Schotenhof, buitenverblijf in Brasschaat, oorlogsschade Ieper, Moorslede, Diksmuide.
- Olivier Vilain schonk ons het wekelijks **overzicht van Oud-Antwerpen's programmatie** van de interessante oorlogsperiode van maart 1942 tot november 1944.

2233#31: Inrichtend comité van het Wereldcongres Esperanto te Antwerpen, 1911.

2.2 Logistiek archiefbeheer

Het aantal meter bewaarde archieven in het FelixArchief steeg in 2018 van 28,08 km naar 29,15 km. Het aantal analoge inventarisnummers in onze archiefcontainers steeg van 2.832.546 in 2017 tot 2.867.194 op 31 december 2018.

Digitale en analoge archieven zijn tezamen goed voor 3.320.541 inventarisnummers.

Nieuwe archieven

In totaal namen we 1.300 meter (60 m³) nieuw verpakte archieven op in de containers (nieuw overgedragen of tot nu toe onverwerkt bewaard). In 2017 was dit 688,70m (83,63 m³).

In 2018 verwerkten we veel planarchieven die zorgen voor een sterke aangroei in meter. Ze nemen echter weinig volume in beslag wat de stijging in meter, maar de daling in kubieke meter verklaart.

Een overzicht van de overgedragen archieven staat op onze [website](#).

Herverpakken

In 2018 gaven onze archiefbeheerders 600 meter archieven een nieuwe verpakking, bijna dubbel zoveel meter als in 2017.

Archieven hebben regelmatig nood aan een nieuwe verpakking om hen een optimale bescherming te blijven bieden. Zuurvrije materialen (zoals onze archiefdozen) verzuren doorheen de tijd en moeten we tijdig vervangen. Zo brengen we rond iedere band (bv. registers) sinds kort een zuurvrije omslag aan in plaats van de band zomaar in de archiefdoos te stoppen. Deze handelingen vragen meer tijd, maar zorgen voor een betere bescherming van onze archieven, bijvoorbeeld bij een schimmelprobleem, maar ook bij het uithalen en terugplaatsen van dossiers.

Herverpakken biedt ons ook de opportuniteit de archieven meer efficiënt te plaatsen en zo plaats te winnen.

In 2018 kregen alle banden van het Notariaat (Ancien Regime, N#) een nieuwe verpakking. Tot nu toe staken de banden chronologisch in de dozen. Bij de herverpakking keken we naar de dikte van de banden en staken we net die banden bij elkaar die samen de archiefdoos optimaal opvullen. Dit leverde een plaatswinst op van 34 meter (van 559,67 m naar 525,86 m). Nog spectaculairder was de daling met 40% gemeten in m³ (van 91,05 m³ naar 54,80 m³). Dit komt omdat we de dozen plat bewaren in plaats van verticaal waardoor we de diepte van het legbord optimaal benutten.

We hebben ook ingezet op het herverpakken van de dossiers in verband met de plechtigheden en ontvangsten georganiseerd door de protocoldienst van de stad Antwerpen. Deze reeks had per dossier een beschrijving, maar had slechts één inventarisnummer per archiefdoos. Dit maakte het opvragen en logistiek beheren nodeloos complex. Ieder dossier kreeg een afzonderlijk nummer en werd geschoond (nietjes en paperclips eruit). De meeste dozen waren bovendien nog zuur. Deze hebben we ook vervangen. In totaal ging het om ongeveer 250 m. Klanten kunnen deze dossiers voortaan gericht opvragen via onze website.

Aanvullen bestaande dozen

De voorbije jaren leverde het aanvullen van niet volle dozen tientallen meter plaatswinst op. We blijven inzetten op het aanvullen van deze verloren ruimte. We konden dit jaar ongeveer 1.500 dozen aanvullen, meer dan in 2017. Geschat aan gemiddeld 2,5 cm per doos leverde dit bijna 40 meter plaatswinst op.

Reorganisatie containers

District Antwerpen droeg dit jaar de bevolkingsregisters over. Deze banden zijn zeer groot en volumineus. We hebben hiervoor extra grote dozen aangekocht (type 400 en 401) en we moesten een groot deel van de inhoud van container 52 verplaatsen naar andere containers. Container 52 bestaat volledig uit rekken met een diepte van 44,5 cm terwijl de meeste rekken in de andere containers 39,5 cm diep zijn.

De diepe legborden van container 52 zijn ideaal om de grote dozen te plaatsen. In een volgende stap zullen we container 52 virtueel nummeren waarbij we de resterende plaats optimaal opvullen. Met dit project wachten we tot we meer zicht hebben op de afmetingen van de bevolkingsregisters in de andere districten die mogelijk binnen enkele jaren overkomen.

Ondersteuning projecten

De voorbije jaren haalden we minder papieren dossiers uit voor onze klanten in de leeszaal. Dit is een goede zaak want het logistiek ondersteunen van een aantal projecten vroeg een grote inzet om deze projecten te doen slagen. In 2017 ging dit over ongeveer 28.000 dossiers die logistiek moesten worden verwerkt; in 2018 is dit met 337% toegenomen tot 122.295 dossiers. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van het project digitaliseren bouwdoossiers dat de logistieke afdeling intensief mee ondersteunde en een grote druk legt op de werkorganisatie van de archiefbeheerders.

Archiefkelder Den Bell

In 2018 vonden weer meer archieven dan vorig jaar de weg naar de kelder van Den Bell. We namen 39,21 meter arbeidscontracten op. Deze contracten komen uit personeelsdossiers van het OCMW. De dossiers zelf zijn volledig gedigitaliseerd, maar het contract moeten we wettelijk op papier bewaren. Momenteel vernietigen we een grote reeks personeelsdossiers maar daartoe moeten wij de arbeidscontracten uithalen. Een tijdrovend werk dat we in 2019 verderzetten.

Verder kwamen er 13,45 m archieven van Stadsbeheer (SB) over, een dienst die verhuisde vanuit Den Bell naar een nieuwe locatie in het Groen Kwartier. Dossiers van personeelsmanagement (PM) waren nog eens goed voor 16,23 m terwijl dossiers van het strafregister goed waren voor 11 m. Tenslotte leverden diverse kleinere overdrachten nog eens 10 m extra archief op.

Daar staat tegenover dat we “afscheid namen” van ongeveer 250 m archief: 189 meter werd vernietigd omdat de bewaartermijn is verstreken en 61 meter bouwdoossiers door substitutie.

Materiële zorg

- De calamiteitenkit, die we in 2017 samenstelden, hebben we geoptimaliseerd en in gebruik genomen. De kit bevindt zich op een kar waardoor we alle nodige materiaal naar de plaats van het incident kunnen rollen. In de loop van 2018 waren er enkele incidenten waarbij er water uit de technische ruimte in een container kwam. De calamiteitenkit bewees hier haar nut. We konden snel en efficiënt ingrijpen.
- Sinds januari 2018 noteren we bij elke verpakkingsopdracht consequent de archiefdrager. Eind 2017 stelden we hiervoor een uitgebreide handleiding op. Met deze registratie krijgen we een duidelijk zicht op welke materialen we allemaal in huis hebben. Tot nu toe registreerden we zo 299.168 dragers.
- In container 53 lagen nog heel wat grote kaarten op rol waarvan de inhoud en materiële staat onbekend was. De meeste waren nog in zuur, bruin papier gewikkeld. We beschreven de kaarten en documenteerden de toestand om ze indien nodig te laten restaureren en digitaliseren. De kaarten die geen verdere behandeling nodig hadden, voorzagen we van een betere verpakking. Sommige rollen waren al jaren niet geopend waardoor niemand een idee had wat er zich in de verpakking bevond. Een mooie ontdekking was een manuscript wandkaart van het Markgraafschap Antwerpen uit 1770 (12 # 4277).

Restauraties

- Voor de restauratie van 79 19de eeuwse collodium glasplaten van Edmond Fierlants (464 # 1 – 79) lieten we een vooronderzoek en behandelingsvoorstel doen. Na afronding van dit onderzoek dienden we een aanvraag tot restauratie in bij de Topstukkenraad. De uitvoering van deze restauratie is gepland voor 2019.
- WK # 1584 , een rol van de Weeskamer, heeft in een ver verleden zwaar geleden onder waterschade. De rol was op bepaalde plaatsen volledig verpulverd, met heel wat lacunes tot gevolg. De rol onderging een zeer complexe restauratie met veel puzzelwerk om alle losse stukjes terug een plaats te geven.
- We lieten vijf 19de eeuwse stadskaarten restaureren. De kaarten waren op linnen bevestigd en hadden een vergeelde vernislaag. Verder waren er heel wat lacunes door loskomende stukjes. Tijdens de restauratie verwijderde men de vernislaag om de leesbaarheid te verbeteren. Bij vier kaarten verving men het linnen door een doublure met Japans papier. Waar mogelijk zijn de losse stukjes terug vastgezet.

Incidenten

Naar aanleiding van diverse schimmelincidenten in 2015 en 2016 besliste Stadsbeheer om het klimatisatiesysteem een grondige update te geven. Deze aanpassingswerken zijn ondertussen afgerond. Hoewel het systeem nog niet 100% kan beantwoorden aan onze vereisten qua temperatuur en luchtvochtigheid, is er wel een zeer sterke verbetering. De hulpontvochtigers die in de containers staan, konden we permanent uitschakelen. We hebben ze niet meer moeten inschakelen, zelfs niet bij het warme zomerweer. Wel hebben we korte tijd in één container een extra bevochtiger moeten installeren.

Wat wel problematisch blijft, is het aantal incidenten met water in onze archiefcontainers. Het gaat voornamelijk om incidenten waarbij water lekt in de technische ruimte van de archiefcontainers. Het water loopt dan onder de muur door tot in de archiefruimte. We noteerden 15 incidenten met water in de archiefruimten en vijf incidenten met water in de buurt ervan (bv. enkel in de technische ruimte).

De technische onderhoudsfirma voor HVAC krijgt deze problemen moeilijk onder controle.

2.3 Vrijwilligerswerking

Ook in 2018 werkte een grote ploeg vrijwilligers voor het FelixArchief (zie overzicht onder Personeel en zakelijk beheer). Een erg gemotiveerde groep die ook dit jaar weer erg productief uit de hoek kwam: niet minder 161.063 documenten passeerden de revue en werden gedigitaliseerd en beschreven of kregen een logistieke behandeling.

Beschrijven (123.994 items)

- 68 inventarisnummers van het archief van de Rederijkerskamer De Goudbloem (1306 #)
- 91 inventarisnummers uit het archief Esperantovereniging (2233 #)
- 1.127 documenten uit het archief Buysens (1220 #)
- 6.628 bouwdoSSIERS
- 522 dossiers rechtszaken WOI (700#)
- 15.505 foto's uit het fotoarchief Gazet van Antwerpen (reeks gemeenten)
- 8.801 foto's uit het fotoarchief Gazet van Antwerpen (reeks BIO)
- 3.741 plannen uit het archief van stadsgebouwen (2298 #)
- 68.496 vreemdelingendossiers (481 #)
- 531 foto's uit het archief van de KMDA (2218 #)
- 3.459 detailbeschrijvingen van processen-verbaal van het bombardement op Mortsel (731 #)

- 133 beschrijvingen van plannen en affiches uit ICO 96 # 78 - 214 (647#)
- 677 indexgegevens Repertorium Belgische Architecten (105 # 4586)
- 289 beschrijvingen van dossiers uit de Franse periode herwerkt
- 263 beschrijvingen van stukken uit ICO-O (647#)
- 1.089 foto's van het Politiemuseum
- 11.099 onderwerpen toegevoegd aan beschrijvingen van processen (7#)
- 1.475 plannen van Monumentenzorg (2407 #)

Digitaliseren (24.157 items)

- 50 stukken uit het archief van de Rederijderskamer De Goudbloem (1306 #)
- 667 plannen van aanbestedingen (697#)
- 1.089 foto's van het Politiemuseum (283 #)
- 22.353 foto's van Gazet van Antwerpen en plechtigheden en ontvangsten (1463 #)

Logistiek verwerken (12.912 items)

- 133 plannen en affiches uit ICO 96 # hernummerd (647#)
- 263 stukken uit ICO-O hernummerd (647#)
- 1.089 foto's van het Politiemuseum genummerd en verpakt (283 #)
- 11.427 foto's van Gazet van Antwerpen genummerd (862 #)

Thuis in Archief

In het project Thuis in het Archief werden 13 schepenregisters verwerkt wat betekent dat er 22.247 regesten konden toegevoegd worden. De detailtoegang op **de regesten van de schepenregisters** behandelt nagenoeg de volledige 15de eeuw. Vooral voor de geschiedenis van de wijde omgeving van Antwerpen is dit van belang omdat voor het eerst ook op deze toponiemen kan gezocht worden. Een mooi voorbeeld is **Ekeren** waarvan de vroege geschiedenis nu herschreven wordt.

3 Publiekswerking

- 3.1 Klantwerking
- 3.2 Communicatie

← terug naar inhoud

3. Publiekswerking

3.1 Klantwerking

Leeszaal

In 2018 haalden de archiefbeheerders 22.793 archiefstukken op. De daling ten aanzien van 2017 is vooral te wijten aan de uitzonderlijk grote aantallen opvragingen van het Provinciaal Instituut voor Hygiëne (milieudossiers) en het Vlaams Instituut Onroerend Erfgoed (bouwdoossiers) die er in 2018 niet waren.

De wachttijd voor onze klanten daalde opnieuw, van 22 minuten naar 20 minuten. Opvallend is dat het aantal reservaties sterk daalde (-37%), terwijl het aantal aanvragen voor ophaling binnen het half uur ongeveer gelijk bleef.

Website FelixArchief.be

Ontwikkeling nieuwe website

In 2018 hebben wij onze nieuwe website gelanceerd. Dit gebeurde in verschillende fases: tijdens de zomermaanden werden de achterliggende databankstructuren en de zoekmodule SOLR in productie gezet. Dit was voor de gebruikers niet merkbaar, eFloris was op deze momenten steeds bereikbaar.

Eind september werd de nieuwe website gelanceerd door middel van een Silent Move To Production. Naast de nieuwe website, bleef de oude toepassing nog even online en beschikbaar voor gebruikers, zowel intern als extern. Op deze manier kon de nieuwe toepassing uitvoerig getest worden in de dagelijkse praktijk. Deze werkwijze bleek heel efficiënt en er kwamen verschillende bugs aan het licht, die in de loop van de maand oktober werden opgelost.

Op 19 november kwam de lang verwachte switch: eFloris werd offline gehaald en de nieuwe toepassing was vanaf dat moment bereikbaar voor gebruikers via de gebruikelijke URL: www.felixarchief.be.

Alle links naar de oude toepassing werden omgeleid naar de nieuwe. Vanaf dat moment gebruikten zowel burgers als medewerkers enkel nog de nieuwe toepassing.

In de laatste weken van het jaar werden nog verschillende updates aan de nieuwe toepassing uitgevoerd. Dit waren zowel bugfixes als het toevoegen van nieuwe functionaliteiten. Bij het afsluiten van het jaar was

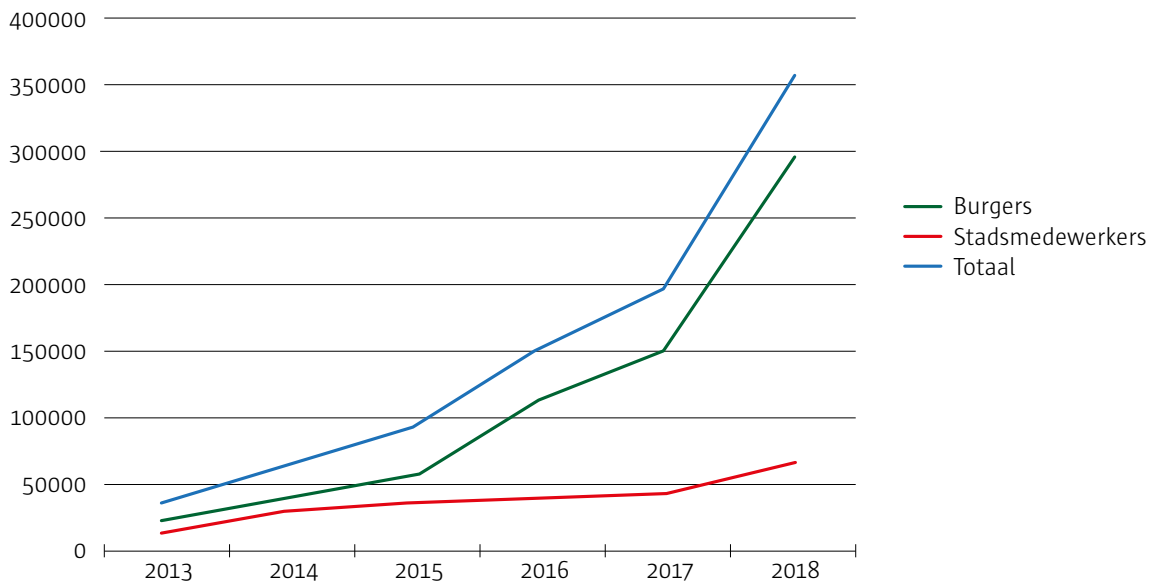
de nieuwe toepassing stabiel en al goed ingeburgerd bij alle gebruikers van het FelixArchief.

De nieuwe website houdt ook rekening met de nieuwe voorschriften van de GDPR: zo worden gegevens van personen die geregistreerd zijn in de detailtoegang bouwdoSSIERS afgeschermd voor burgers. Namen van aanvragers worden slechts getoond als het dossier meer dan 75 jaar geleden is afgesloten en er kan op deze gegevens niet gezocht worden. Medewerkers krijgen wel toegang tot deze informatie.

Digitale leeszaal

Het aantal digitale raadplegingen steeg ook dit jaar. We zien een spectaculaire groei bij de externe klant (burger). In 2017 raadpleegde deze groep 163.554 inventarisnummers, in 2018 waren dit er 290.669. Ook onze interne klanten (medewerkers van Groep Antwerpen) maken meer gebruik van onze digitale investeringen. Zij raadpleegden digitale 62.591 inventarisnummers t.o.v. 43.626 vorig jaar.

Digitale raadplegingen

Ook het invoeren van het open data principe heeft hier ongetwijfeld een invloed op: sinds midden 2016 kan een klant van het stadsarchief alle archieven die openbaar en digitaal beschikbaar zijn en waar geen auteursrecht op berust, kosteloos en zonder enige tussenkomst van de archiefmedewerkers afluisteren. Door de actieve openbaarheid (ingevoerd in 2015) is het voor documenten die digitaal beschikbaar en openbaar zijn ook niet nodig om een account bij het FelixArchief aan te maken.

Dienstverlening in Den Bell

De ‘gewone’ dienstverlening in Den Bell ging er met 28% op achteruit (vorig jaar nog -39%). Het aantal aangevraagde dossiers ging van 3.077 dossiers in 2017 naar 2.216 dossiers in 2018.

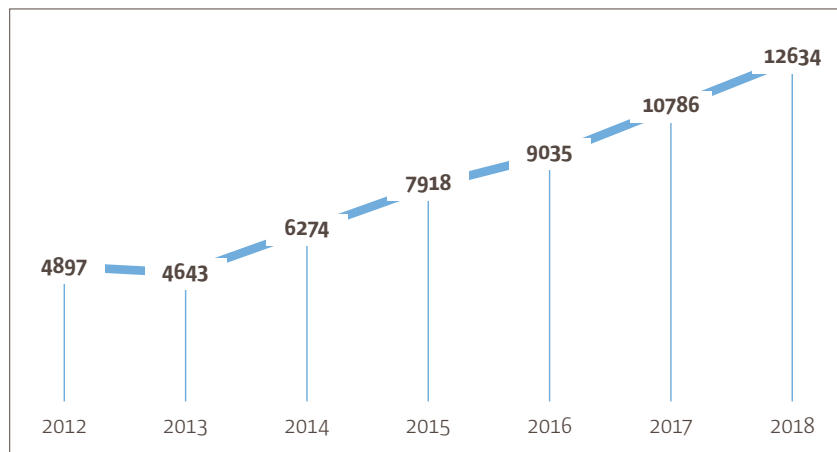
Daarnaast leveren wij ‘buitengewone’ diensten voor de afdelingen in Den Bell zoals het uitvoeren van vernietigingen of het uithalen van de arbeidscontracten uit de personeelsdossiers.

De scanstraat verliet dit jaar Den Bell en kwam naar het FelixArchief en verzorgt van hieruit de dienstverlening voor het scannen van de bouwdoossiers.

Scanning on demand

Het aantal aanvragen door medewerkers van de Groep Antwerpen blijft stijgen. De scanning on demand dienstverlening betrefte 12.635 dossiers (10.786 in 2017). De daling van de personeelscapaciteit zorgt voor wachttijden die in piekperiodes tot een maand kunnen oplopen. De vooropgestelde service van binnen een week leveren wordt niet meer gehaald.

Scanning on demand

Familiekunde Vlaanderen

Familiekunde Vlaanderen regio Antwerpen bood in 2018 twee reeksen opleidingen aan in het FelixArchief. De cursussen 'Speuren naar je voorouders' worden ook aangekondigd via het A-blad, het seniorenmagazine van de stad Antwerpen.

De cursus 'Speuren naar je voorouders' kreeg ook dit jaar een uitbreiding met enkele voordrachten.

Cursus	Deelnemers voorjaar	Deelnemers najaar
Speuren naar je voorouders	27	21
Vreemdelingen (voordracht)	17	9
Foto's (voordracht)	19	10
Boekpresentatie (voordracht)	38	/
Genealogische software Aldfaer (voordracht)	/	12

Actieve vorming

In de samenwerking met (hoge)scholen en universiteiten kregen we in 2018 diverse groepen over de vloer. Zowel rondleidingen in de archieven als actief opzoekwerk kwamen aan bod. Hiernaast ontvingen we ook andere groepen en personen rond specifieke vragen: zo kregen o.a. de vrijwilligers van de Roma naar aanleiding van de mini-expo over het 15 jarig bestaan van cultuurhuis de Roma in Antwerpen. Ook de archivaris van het Vaticaan werd rondgeleid achter de schermen.

We ontvingen achtereenvolgens:

- 06/02: Universiteit Gent: studenten onderzoeksgroep Geschiedenis: rondleiding in leeszaal
- 12/02: Gidsen De Roma
- 24 en 26/04 + 05/05: Vrijwilligers van de Roma kregen naar aanleiding van de samenwerking voor de mini-tentoonstelling een rondleiding "Doorheen het Archief"
- 29/03: Studiebezoek Bib school Gent, "Doorheen het Archief" en "Calamiteiten met Archiefstukken"
- 17/04: Het Gemeentebestuur van Schilde kreeg een rondleiding achter de schermen van het FelixArchief
- 04/05: Een archivaris van het Vaticaan kreeg naar aanleiding van zijn lezing over Vaticaan en Oorlog ook een rondleiding achter de schermen van het FelixArchief
- 08/05: Studiebezoek behoudsmedewerkers Erfgoed (CVO-VOLT) uit Leuven "Doorheen het Archief" en "Calamiteiten met Archiefstukken"
- 15/10: Universiteit Antwerpen: Studenten opleiding Erfgoedstudies keuzevak paleografie: rondleiding in leeszaal

- 7/12: Leerlingen van de opleiding magazijnmedewerker uit het BUSO Instituut Kristus Koning: rondleiding en informatie over werk van Logistieke archiefmedewerkers
- 07/12: 25 tweedejaarsstudenten kunstwetenschappen van de KU Leuven
- 20/12: In kader van cursus “heuristiek Middeleeuwen en Nieuwe Tijd” brachten 42 studenten van de UA (3 groepen) een bezoek achter de schermen van het FelixArchief, ze bestudeerden ook een aantal middeleeuwse documenten in de leeszaal.

3.2 Communicatie

Sociale media en andere netwerken

Sociale Media

In opdracht van de bedrijfseenheid Ondernemen en Stadsmarketing maakte het communicatiebureau We Like You in 2018 een analyse van de sociale media kanalen. Voor het FelixArchief blijft Facebook het populairste medium. Onze pagina heeft een community opgebouwd van mensen die snel interageren met de door ons geplaatste content. Maar ook op Twitter en Instagram gaat het aantal volgers in stijgende lijn.

Facebook

Met 2.903 vind ik leuks, kenden we opnieuw een stijging van de interesse in de Facebookpagina van het FelixArchief. 569 nieuwe Facebookgebruikers hebben in 2018 de weg naar onze Facebookpagina ontdekt en vinden deze leuk.

Vandaag bestaat het aantal Facebook fans van het FelixArchief uit 47% vrouwen en 52% mannen. De resterende 1% bestaat uit verenigingen, instellingen, collega-archieven,... 42% van onze volgers bevindt zich in de leeftijdscategorie van 25 tot 44 jaar. De leeftijdscategorie +55 is het meest betrokken is op onze pagina. Zij zorgen voor 60% van de reacties, opmerkingen en deelacties van onze berichten. Het populairste bericht werd gepost op 5 november en ging over het Mestputteke in Deurne (40#284). Deze post had een bereik van 12.628 personen en had 498 reacties, opmerkingen en deelacties.

Twitter

Het Twitteraccount @felixarchief telde 1.134 volgers eind 2018. Dit is een stijging van 83 personen. Van onze volgers op Twitter zijn 61% mannen en 39% vrouwen. 63% van onze twittervolgers heeft de Belgische nationaliteit. Opvallend is dat 27% van onze volgers de Nederlandse nationaliteit heeft.

Op 9 juni was het International Archive Day. Ter promotie van deze dag daagde het archief van de stad Gent ons op 8 juni uit voor een Twitter Battle. Omdat het archief van Gent geen eigen twitteraccount heeft, werd beslist om de battle te voeren vanuit de stedelijke accounts in combinatie met het taggen van het FelixArchief. Marc Reynebeau gaf het startschot en gedurende heel de dag kon deze twitterdraad rekenen op heel wat aandacht in de vorm van likes, reacties en retweets. De kruisbestuiving werd door alle partijen positief ervaren.

In april deden we met onze account mee aan #archive30, waarbij je onder deze hashtag 30 dagen lang iets post gelinkt aan het archief. Uitschieters hierbij waren dag 17 met thema “collection” en dag 23 met thema “selfportrait”. Voor het thema “collection” deelden we een foto uit het privéarchief van kapper Raoul waar Rik Van Steenberghe een knipbeurt krijgt. Deze tweet werd 9.017 keer gezien. Een foto van het voltallige personeel in de binnenstraat voor het thema “selfportrait” zorgde voor maar liefst 69 interacties.

Instagram

Instagram mag zich weer de winnaar noemen binnen de social media-afdeling. Eind 2018 verdubbelden we ons aantal volgers bijna opnieuw tegenover vorig jaar. Eind december tikten we af op 831 volgers. Een foto over het Antwerpse begijnhof aan de Rodestraat (FOTO-OF#2713) naar aanleiding van de 20ste verjaardagen van Vlaamse begijnhoven als Werelderfgoed was het populairste. Deze Instagrampost was ook de eerste om meer dan 100 likes te genereren.

Forum

In 2018 ontving het Forum voor Antwerpse geschiedenis 18 posts. Hiervan telden we maar 6 antwoorden. Door de lage interactie, werd beslist het hostingcontract van het forum niet te vernieuwen. In het voorjaar van 2019 stopt het forum en zal het gearchiveerd worden.

Contacten en nieuwsbrieven

Maandelijks digitale nieuwsbrief

Elke maand kregen onze abonnees een nieuwsbrief van het FelixArchief in hun mailbox. Bij de lancering van de nieuwe website verstuurd we een extra nieuwsbrief met een oproep om kennis te maken met de vernieuwde website en hem zo veel mogelijk te testen. Enkele weken later zou hij immers definitief omgeschakeld worden.

Bij de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG of in het Engels GDPR) verstuurd we in maart de vraag naar al onze nieuwsbriefabonnees om hun lidmaatschap te herbevestigen. Hierdoor daalde het abonneecijfer. Het voordeel van deze ingreep is dat het percentage abonnees dat de nieuwsbrief opent, bijna verdubbeld is. (voor 25 mei was dit +/- 44%, na 25 mei was dit tot 75 %)

De beste scorende berichten gingen over de vreemdelingendossiers (januari 2018) en over het handboek 'Wie klasseert, die vindt' (november 2018).

Dit handboek richt zich tot al wie een taak heeft in verband met de document- en informatiestromen in een bestuur of organisatie. De focus ligt hierbij op "digitaal werken en digitale documenten op de werkvloer", een vakgebied waarbinnen het FelixArchief de voorbije jaren een grote expertise heeft opgebouwd.

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan werd het losbladige werk aangevuld met een website en een digitale versie. Via de nieuwsbrief waren er heel wat geïnteresseerden die doorklikten naar deze nieuwe website. De extra nieuwsbrief met de aankondiging van de nieuwe website van het FelixArchief kon ook rekenen op veel bijval.

Publicaties

Project WO I

In 2018 ontving de blog over de Eerste Wereldoorlog 2.696 bezoekers. Dit is een lichte stijging t.o.v. vorig jaar (2.684). De gemiddelde sessieduur daalde licht van 6:21 naar 5:30. Het bericht over de Bevrijding leverde 237 klikacties op.

Folders en brochures

In 2018 werden geen nieuwe folders of brochures opgemaakt.

Bladwijzers

Naar aanleiding van de mini-expo rond 175 jaar KMDA, bestelden we een nieuwe reeks bladwijzers. We kozen 6 afficheontwerpen uit het Zoo-archief, gemaakt door René Van Poppel, Robert Landois en Waxmann-Jeanvy. Op de achterkant van de bladwijzers staan onze leeszaalregels.

Liftsticker

Voor het vierde jaar op rij bestickeren we de schuifdeur van de bezoekerslift. We laten hiermee onze bezoekers kennismaken met enkele van onze mini-expo's.

Tijdens de eerste jaarhelft hing er een sticker over diamant. Het diamantjaar – Antwerp Diamond Capital since 1447- startte al in 2017 maar liep nog enige tijd door in 2018 wegens de opening van het nieuwe diamantmuseum DIVA op 4 mei 2018.

De volgende liftsticker liep gelijk met de opening van de mini-expo over 175 jaar KMDA.

Tentoonstellingen

Mini-expo's in het FelixArchief

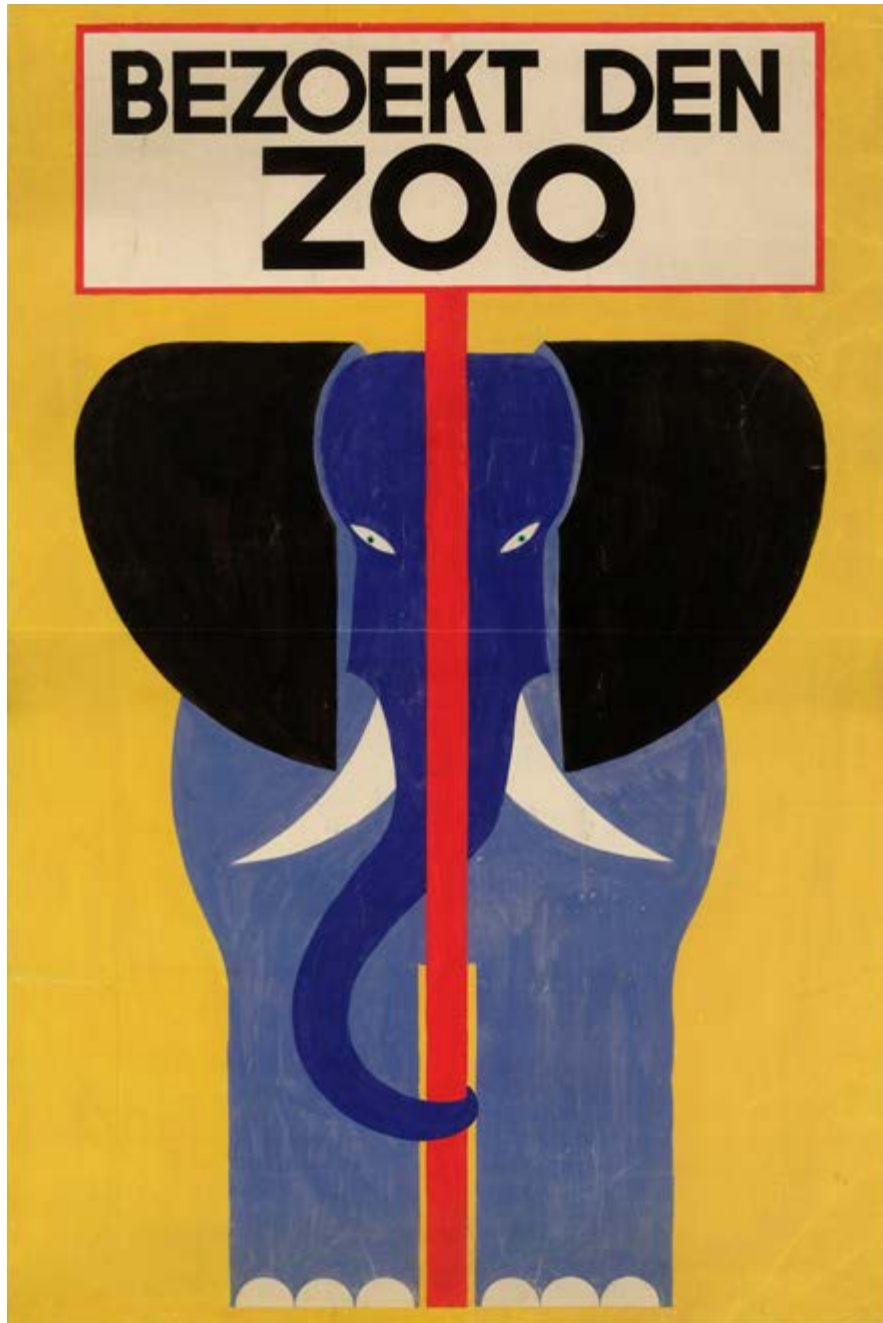
De mini-expo rond het Diamantjaar kon nog tot eind januari bezocht worden. In 2018 organiseerde het FelixArchief vier mini-expo's. Voor twee ervan konden we rekenen op een mooie samenwerking met de dienst archeologie. Sinds deze dienst ook mee in het Sint-Felixpakhuis huist, werken zij graag mee aan deze mini-expo's en vullen ze geregeld de kasten aan met archeologische vondsten.

Februari - April:	90 jaar De Roma (i.s.m. De Roma)
Mei - Juli:	TopHat (i.s.m. Archeologie)
Augustus - Oktober:	175 jaar KMDA
November - Januari:	De Burcht: een verhaal van een stukje verdwenen Antwerpen (i.s.m. Archeologie)

Externe tentoonstellingen

Het voorbije jaar werd opnieuw onze medewerking gevraagd om archieven uit te lenen voor externe tentoonstellingen:

- **Winters in Brussel.** De stadsresidentie van de familie d'Ursel (1590-1960), van 20 mei tot 30 september 2018, in Kasteel d'Ursel in Hingene
- **Ciné Zoologie**, van 20 juni tot 2 september 2018, in KMDA
- **Love the Diamond**, van 2 mei tot 5 augustus 2018, in Maasmechelen Village
- **Antwerpen à la carte**, van 15 mei tot 15 augustus 2018, in MAS
- **Het Maagdenhuis in de Belle Epoque**, van 20 april tot 5 augustus, in OCMW Maagdenhuis
- **Maria Presentatie: feest in het weeshuis**, van 21 november 2018 tot 3 februari 2019, in OCMW Maagdenhuis
- **Adriaen Brouwer: meester van emoties**, van 15 september tot 16 december 2018, in Oudenaarde
- **500 jaar Sint-Huybrechtsgilde**, op 15 september, in Zaal Nottebohm van de Erfgoedbibliotheek Antwerpen

1000#937: Afficheontwerp van Elisabeth Geurden ca. 1950, gebruikt als basis voor de liftsticker naar aanleiding van de mini-expo rond 175 jaar KMDA.

Deurne 2

4 Geschiedenis bestuderen

- 4.1 Straatnamen & stadswapen
- 4.2 Herdenking slachtoffers
Wereldoorlog II

40#284: In 't Mestputteke, nog steeds gelegen aan het kruispunt van de Herentalsebaan en de Boterlaarbaan in Deurne. Deze foto vormde het populairste Facebook-bericht in 2018.

◀ [terug naar inhoud](#)

4 Geschiedenis bestuderen

4.1 Straatnamen & stadswapen

Straatnamen

Het stadsarchief heeft een adviserende rol om een onderzoek te voeren naar de historische juistheid of context van een naam, ondersteunt de districten ook bij het vastleggen van de onderschriften op de straatnaamborden en beantwoordt talrijke vragen over de historiek en betekenis van straatnamen. In 2018 heeft het stadsarchief 19 dossiers behandeld.

Het project om meer vrouwennamen op de reservelijst te plaatsen, werd verdergezet en er werden namen toegevoegd aan de lijst.

Stadswapen

Het stadsarchief bewaart de afbeeldingen van het stadswapen, het stadszegel en de stadsvlag van Antwerpen en adviseert het college van burgemeester en schepenen om te vermijden dat er oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van het officiële stadswapen of een gedeelte ervan.

Aan het stadsarchief worden vragen voorgelegd van particulieren, partnersteden, verenigingen en bedrijven. De redenen waarvoor een aanvraag gedaan wordt is zeer uiteenlopend. In 2018 behandelden we zes aanvragen. Het stadsarchief verstrekt ook telefonische of schriftelijke informatie over de geschiedenis van het wapen als geheel of van een onderdeel.

4.2 Herdenking slachtoffers Wereldoorlog II

Het college stelde de stadsarchivaris aan om de wetenschappelijke adviesraad voor de herdenking van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog voor te zitten. In mei 2018 nam het college de adviesnota in ontvangst, en snel nadien werd de uitvoering van de aanbevelingen gestart. In 2019 wordt immers 75 jaar Bevrijding georganiseerd.

Een van de allereerste opgestarte projecten, is het plaatsen van struikelstenen.

Het stadsarchief ondersteunt dit uitzonderlijke herdenkingsinitiatief met historische opzoekingen naar beeldmateriaal, getuigenissen, ruimtelijke herdenkingspunten en andere.

Struikelstenen

Struikelstenen zijn gedenktekens op het voetpad voor de vroegere woonhuizen van mensen die door de nazi's werden verdreven, gedeporteerd, vermoord of tot zelfmoord werden gedreven. Het is een over Europa verspreid monument voor de slachtoffers van het nationaalsocialisme.

Het stadsarchief ondersteunt de stedelijke diensten bij het historisch onderzoek bij de aanvragen voor het plaatsen van een struikelsteen en het herdenken van een slachtoffer. In de zes maanden dat dit initiatief in 2018 liep, waren er 24 aanvraagdossiers.

5 Personeel en zakelijk beheer

5.1 Personeelsbezetting

5.2 Middelen

Jeanne Pierre Laurent Jacques André Anne Jean
(au DUVELSHOF, chez YSEUX.)

[← terug naar inhoud](#)

5 Personeel en zakelijk beheer

5.1 Personeelsbezetting

Eind 2018 telde het stadsarchief 63,3 VTE voor stad en OCMW; 29% van de medewerkers werkt deeltijds. De tijdelijke medewerkers van de scanstraat staan niet bij dit aantal.

- **Nieuwe medewerkers:** Kris Didden startte op 19/02/2018 bij team Informatiebeheer, Oscar Navarro startte op 02/10/2018 bij team Digitalisering, Peter Verdonck startte op 15/04/2018 bij team Publiekswerking, Kim Vorstenbosch startte op 03/09/2018 bij Gebouwbeheer, Dorrit Van Camp startte op 27/08/2018 in het team Inhoudelijk archiefbeheer en Natalie De Bruyn startte op 1/12/2018 in het team Inhoudelijk archiefbeheer. Nina Poinart, Annie Van looveren, Hatice Karaca, Nart Haj Omar en Hilde Daems startten voor het team Digitalisering in een tijdelijke opdracht.
- **Met Pensioen:** Jean-Pierre Deweer (08/06/2018), Jan Janssens (18/6/2018) en Linda Lemmens (27/06/2018).
- **Medewerkers die voor een andere stadsdienst gingen werken:** Joost Depuydt (25/06/2018).
- **Medewerkers wiens opdracht voor het FelixArchief eindigde:** Annie Van Looveren en Nina Poinart.

Naast het personeelskader van vaste en contractuele medewerkers, kreeg het FelixArchief in 2018 hulp van werkervaringsklanten, vrijwilligers en (job)studenten.

Werkervaringsklanten:

Deze medewerkers doen werkervaring op en krijgen een contract voor 6, 12, 18 of 24 maanden afhankelijk van hun statuut en leeftijd. Zij werkten in de afdelingen Logistiek archiefbeheer, Publiekswerking en Digitalisering: Raad Al-Gburi, Marwan Alnabhan, Tuksu Damdinsuren, Jacob Erez Rivlin, Omar Hajsaleh, Hedwig Huybrechts, Bruno Nkiambi Lukumbo, Zafir Saleh, Kevin Sevenhans, Nasir Shabbir, Asmae Touati, en Tamara Yurchenco.

Medewerkers werkervaring van wie contract eindigde: Jacob Erez Rivlin, Marwan Alnabhan, Tuksu Damdinsuren.

Vrijwilligers:

35 vrijwilligers werken voor verschillende projecten in het FelixArchief. Deze projecten zijn beschreven in het hoofdstuk over inhoudelijk archiefbeheer. Deze medewerkers zijn in 2018:

- **Beschrijven van archieven en fotomateriaal:** Mariette Backs, Frieda Blondeel, Francis Benders, Daisy Bogaert, Annemarie Bunneghem, Patrick Corens, Christiane Creten, Willy De Bondt, Gilbert De Lille (overleden +29/05/2018), Johan Kindt, Walter Laurent, Ronald Pawly, Rita Peys, Bruno Segers,

Marc Stevens, Hubert Vandueren, Anne-Marie Valckeneers, Ronald Van Kelst, Mark Van Strydonck.

- **Logistiek verwerken van archieven:** Martine Baines, Toon De Winter, Gilberte Dubois, Ada Hellings, Marianne Hoekstra, Myriam Lahou, Grishma Shah.
- **Digitaliseren van archieven:** Aimé De Feu, Rony De Jaeger, Emile Demuys, Arie Dewachter, Viviane Mampaey, Cedric Mertens, Fred Verlinden.
- **Blog WO I:** Freddy Lacroix, Gaby Guldix
- **Drie van deze vrijwilligers startten bij ons in 2018:** Frieda Blondeel, Cedric Mertens en Ronald Van Kelst.
- **Eén vrijwilliger werkt op een andere locatie:** Ludo Dieltiens werkt bij de begraafplaatsen aan de invoer van de gearchiveerde begraafteolatingen.

De groep van thuis uit werkende vrijwilligers wordt groter:

- Thuis in Archief (**zie 2.3**). 10 deelnemers komen enkele keren per jaar samen en werken verder van thuis uit: Linda De Keuster, Marc Hendrickx, Freddy Lacroix, Hugo Lambrechts, Rob Roctus, Lieve Van der Velden, Ad Van Oeffelen, Treza Van Steen, Willem Verhaeghe en Koen Verveken.
- Bovendien werken zeven vrijwilligers van thuis uit aan de beschrijving van vreemdelingendossiers: Jonas Brand, Micheline Ceulemans, Rina Havelaerts, Maria Jacobs, Jeanette Koops, Yola Van Aerden en Jan Van Melis

Jobstudenten:

- Vijf jobstudenten tijdens de vakantiemaanden juli, augustus of september 2018:
 - **Voor het digitaliseren van foto's:** Mitch Pringels, Kaat Somers, Serdar Turk
 - **Voor het inventariseren van private archieven:** Kim Beeckmans, Christophe De Coster
- In 2018 kreeg het team Digitalisering op woensdagen ook versterking van een jobstudent: Maïté Marchand.
- Marek Fenners was in de zomer en het najaar 2018 jobstudent voor het project WOII.

5.2 Middelen

Uitgaven

Exploitantiebudget stad - kosten	Bedragen in EUR	
verpakkingsmateriaal	50.082,44	
hosting website	1.831,94	
digitalisering	77.651,49	
bouwdossiers		76.015,00
video's		1.636,49
ophaling oud papier (buiten Den Bell)	7.452,40	
Totaal	137.018,27	

Exploitantiebudget OCMW - kosten	Bedragen in EUR	
digitalisering (plaatsingsdossiers)	20.000,00	
restauraties (charters)	6.183,10	
Totaal	26.183,10	

Investeringsbudget stad	Bedragen in EUR	
restauraties	49.075,78	
charters		359,98
ontschimmeling		1.894,97
kaarten en tekeningen		2.762,35
familiearchief Van der Straelen-Moons-Van Lerijs		5.927,71
glasplaten Fierlants (vooronderzoek)		1.385,45
rol Weeskamer		6.534,00
bevolkingsregisters		19.074,03
banden diverse schade		4.524,65
stadskaarten		6.612,65
Totaal	49.075,78	

Inkomsten

Exploitatiebudget stad - opbrengsten	Bedragen in EUR
Ophaling oud papier (Den Bell)	2.756,30

	2018	2017	2016	2015
Werkingsopbrengsten leeszaal	21.564,00 €	23.476,85 €	35.973,52 €	41.665,40 €
Dienstprestaties (verkoop publicaties en auteursrechten)	2.571,30 €	2.864,34 €	1.942,69 €	5.333,43 €
Totaal ontvangsten	24.135,30 €	26.341,19 €	37.916,21 €	46.998,83€

De voorbije twee jaar merkten we al een daling in leeszaalinkomsten door de toepassing van open data, waarbij we reeds gedigitaliseerde documenten gratis ter beschikking stellen van de burger.

De onthaalbalie zorgde ook in 2018 voor verkoop van sorteerpasjes (goed voor 4.917 EUR t.v.v. Stadsbeheer) en voor het onthaal van klanten voor huwelijken en ontvangsten van de stad Antwerpen.

Medegebruik Sint-Felixpakhuis

De externe exploitatie van de ruimtes op de zesde verdieping en de binnenstraat berust volledig bij de bedrijfseenheid Stadsbeheer. Zij ontvangen de inkomsten en de cijfergegevens. De andere benedenruimtes worden beheerd door de concessionaris.

De medewerkers van het onthaalteam van het FelixArchief staan mee in voor het onthaal van externe klanten en het vlot logistiek verloop van alle evenementen in huis.

De ruimtes op de eerste verdieping werden tijdelijk uit exploitatie genomen en toegekend aan de stadhuisdiensten. De ruimte wordt gebruikt voor de huwelijken van het district Antwerpen en de officiële ontvangsten van het college.

Op het gelijkvloers is het FelixAtelier van de dienst Archeologie (Stadsontwikkeling/Onroerend erfgoed) gevestigd.

6 Bijlagen

A Statistieken 2018

B Schenkers

C Publicaties

[← terug naar inhoud](#)

2578#: Familie Leclef, Jodenstraat 44, Antwerpen. Op de foto Edouard Leclef met o.a. Eugène Storms, Joseph Jamar en Théophile van Dreien. ca. eind 19e eeuw. (Schenking Ivo De Brabander).

5 Bijlagen

A Statistieken 2017

Informatiebeheer

	2018	2017	2016	2015	2014
Bestemmingen					
Bestemmingsaanvragen voor archieven van stadsdiensten	5.836	7.916	6.745	6.240	2.853
Bestemmingsaanvragen voor archieven van particulieren	81	83	89	125	81
Toelatingen tot overdracht van archieven van particulieren	63	61	70	104	72
Toelatingen tot overdracht van archieven van stadsdiensten	1.795	2.736	2.634	2.842	668
Communicatie naar medewerkers					
Paginaweergaves op kanaal digitaal werken en archiveren ***	46.491	66.421	28.019 (121.714)	*22.577	*26.068
Unieke bezoeken aan kanaal digitaal werken archiveren ***	891	1.854	**2.124 (2.521)	*3.433	*4.072
Scanstraat Stad/Scanstudio OCMW (Vervanging reeksen)					
Aantal gescande bouwvergunningdossiers (niet SOD)	18.059	3.867	/	/	/
Aantal gescande sociale dossiers OCMW	8.675	10.101	13.218	/	/
Aantal personeelsdossiers OCMW	21.448	25.815	/	/	/
Opleidingen informatiebeheer					
Opleidingen	18	25	22	21	48
Cursisten stadsdiensten	141	285	251	164	438
Aantal informatiebeheerders Stad & OCMW	231	409	526	522	520

	2018	2017	2016	2015	2014
Digitalisering					
% Bouwdossiers digitaal beschikbaar (Felix)	36%	27%			
SOD: aantal inventarisnummers gescand	12.634	10.786	9.035	7.918	6.274
Repro: inventarisnummers waaruit is besteld	1.043	983	1.494	1.620	1.594
PrD: aantal inventarisnummers gescand	1.443	1.462	1.450	1.718	3.259
Inkomende post: stukken gescand	46.462	47.726	34.358	37.341	
Externe digitalisering: aantal inventarisnummers	30.630	45.437	10.319	15.198	12.266

* Oude intranetpagina's voor introductie kanalen op A-Stad

** Cijfer zonder maanden juli-augustus-september

*** De kanalen 'Informatiebeheerders' en 'Digitaal werken' werden in maart 2017 samengevoegd tot het kanaal 'Digitaal werken en archiveren'

Archiefbeheer

	2018	2017	2016	2015	2014
Bewaarde archieven					
Omvang in strekkende meters	29,2km	28,1km	28,9km	28,4 km	27,8 km
Omvang in inventarisnummers	3.320.541	3.213.843	3.058.410	2.935.872	2.783.562
Omvang in aantal dozen	235.829	232.352	224.801	218.654	213.425
Omvang Digitaal Depot	102,2 TB	77,1 TB	63,4 TB	40,3 TB	30,7 TB
Omvang Digitaal Depot in inventarisnummers	1.293.369	1.165.042	1.032.247	882.260	771.046
Omvang Digitaal Depot in bestanden	16.161.594	12.212.136	10.642.998	8.969.280	7.625.489
Op microfilm raadpleegbaar ***	1.586	1.833	5.522	5.533*	219.588
Aantal digitaal beschreven inventarisnummers	2.391.002	2.023.094	1.732.458	1.573.233	1.400.490
% inventarisnummers met online beschrijving	73,40	63,95	56,6	53,6	50,3
% inventarisnummers digitaal raadpleegbaar	38,95	36,25	33,7	30,1	27,7

Semi-dynamische archieven: archiefdepot Den Bell					
Omvang in strekkende meters	4.973	5.051	5.360	5.390	5.345
Omvang in inventarisnummers	183.959	181.326	191.401	216.434	204.292**

* Sterke daling door verwijderen microfilms vreemdelingendossiers

** Daling door het overbrengen van bouwdoSSIERS van Den Bell naar het FelixArchief

*** Deze dienst stopt per 31/1/2019.

Klantwerking

	2018	2017	2016	2015	2014
Felixbezoekers					
Unieke archiefklanten	4.698	4.233	4.154	4.345	3.829
Leeszaalbezoeken	8.486	7.659	6.177	6.194	5.680
Geleide bezoeken: bezoekers	130	400	411	661	525
Geleide bezoeken: aantal groepen rondleidingen Expeditie De Stad	6	20	18	25	26
Digitale leeszaal					
Aantal hits op de website*	78.177	1.802.499	1.931.326	1.981.420	1.876.063
Aantal digitale raadplegingen: externe gebruikers	290.669	163.554	111.738	57.020	36.453
Aantal digitale raadplegingen: groep Antwerpen ⁶	62.591	43.626	39.075	37.806	
Unieke bezoeken aan de FelixArchief-website*	67.259	237.448	200.242	86.630	
Ophalen documenten					
Uitgehaalde documenten uit archiefdepot	22.793	30.770	32.965	31.859	27.423
Gemiddeld aantal per leeszaalbezoek	2,68	4,01	5,3	5,1	4,8
Uitgehaalde documenten uit archiefdepot, voor stadsdiensten om vraaggestuurd te scannen (SOD)	14.697	11.072	9.325	8.143	6.401

* Het aantal hits en aantal unieke bezoeken geteld vanaf de lancering van de nieuwe website op 19/11/2018.

	2018	2017	2016	2015	2014
Uitgehaalde documenten uit archiefdepot semi-dynamische archief (Den Bell)	4.598	12.227	28.210	15.897	14.182
Dienstverlening					
Opzoeken voor derden	2.006	1.848	1.653	1.463	1.845
Aantal inventarisnummers waarvoor scans worden gevraagd	1.597	1.484	2.410	2.087	2.057
Fotobestellingen: aantal geleverde scans	1.806	2.081	3.580	3.717	3.231
Tentoonstellingen en reproducties					
Medewerking aan tentoonstellingen	9	7	2	4	2
Aanvragen reproductierechten	40	46	38	62	26
Publicaties en toegangen					
Publicaties en lezingen door medewerkers stadsarchief	18	29	29	47	40
Nummers Nieuwsbrief stadsarchief	14	12	14	12	13
Abonnementen Nieuwsbrief stadsarchief	1.141	3.201	3.281	3.533	3.528
Aantal hits op blog eerste wereldoorlog	2.696	2.684	3.959	7.861	5.535
Sociale Media					
Aantal volgers: Facebook	2.903	2.446	1.966	1.636	1.296
Twitter	1.134	1.051	975	830	660
Instagram	827	459	232	161	90
Aantal posts: Facebook	259	228	124	110	
Twitter	77	85	30	18	
Instagram	38	108	24	8	

2610#1_0001: Kapsalon Fr. De Muijlder - Van Reeth, Kloosterstraat 96, Antwerpen, ca. 1930 (Schenking Denise Duthoy).

B Schenkers

Schenker	Omschrijving van het archief	Datering	Inschrijvingsnummer
Auerhaan, Harry	Gids met plan Antwerpen 1912, Stappaers	1912	2526
Baeck -Schilders, Hedwige	Overdrukken wetenschappelijke artikels Hedwige Baeck -Schilders en Erik Baeck	Ca. 2000	2478
Cambien, Karel	Omzendbrief van het provinciebestuur van Antwerpen naar gemeenten en steden over vlugschriften	1940	MA#
	Omzendbrief van het Ministerie van Onderwijs over opschriften aan scholen	1941	MA#
Claeys, Marc	Dia's opening 1969 Kennedytunnel	1969	2608
Collier, François	Videoband, 3 filmbanden, audiocassette Zurenborg, Arthur Kimpen	Ca. 1970 - 1980	2544
	Archief Gazet van Zurenborger	Ca. 1970-1990	2513
Corryn, Maria	Plannen, ontwerpen, correspondentie enz. i.v.m. de bouw van de Waaslandtunnel en de Voetgangerstunnel in Antwerpen, Pieux Franki	1931-1941	2463
Creten, Christiane	Verzameling krantenknipsels en foto's van de Antwerpse Jos Coppens en Wiske Huysmans die in 1968 een zeiltocht rond de wereld maakten met tragische afloop.	1968	2485
Cuypers, Harry	Stamboom Vermoelen	20ste eeuw	2564
d' Hondt, Pierre	Aloude Rederijderskamer 'den Olijftak'/Koninklijke Oudleerlingenbond 20, archieven vanaf ca.1930	1930-2000	2458
De Brabander, Ivo	Familiearchief Dykmans en Jamar: foto's , genealogische gegevens en familieverhaal (Jeanne Schillebeeckx)	eind 19de-midden 20ste eeuw	2578
Duthoy, Denise	Postkaart/afsprakenkaart kapsalon, 6 postkaarten café's	Ca. 1920-1950	2610
Fabre, Jan	Theater- en podiumarchief Jan Fabre	20ste eeuw	2654

Letterenhuis	Archief van de Filharmonie (Antwerp Symphony Orchestra)	vanaf 1956	2575
Grooten, Marc	11 affiches WOII (merendeel Duitse propaganda) archiefvormer Germain Duysburgh	1942-1944	2494
Haan, Marc	Loonbrieven Academie voor Schone Kunsten 1830, 1838, 1846, 1856, 1860, 1869, 1871, 1877, 1905	1830 - 1905	2577
Hofman, Maria	Archief vzw Herdenking van de 1ste V-bom Antwerpen: oprichting, verslagen vergaderingen, briefwisseling, foto's	2004	2507
Immo Helsen	Ontwerp uit 1923 van woning Elisabethlaan 73, 2600 Berchem, architect Louis Van Rymenant	1923	2539
Jacquet - Overzier, Margaret	Antwerpse publicaties	20ste eeuw	2517
Karcher, Werner	Archief familiebedrijf firma Karcher	1852 - 1958	2602
Laforce, Erik	Publicatie: 'Pierre Boniver. De man en de straat.'	2018	2498
Laurent, Walter	Publicatie 'De roof van Opsinjoorke. Het verhaal achter de muurschildering van Frans Van Immerseel.'	1994	2482
Moignot, Chantal	Theaterprogramma's Arenberg	1975-2011	2483
	Telefoonboeken	1934-1955	2483
Musch, Jean Louis	Enkele programma's Cercle Royal Le Gardenia 1931-1939, en programma gala Theatre Royal d'Anvers 1904	1904-1939	2440
	Enkele theaterprogramma's en publicatie	20ste eeuw	2519
Ortega, Natalia	Thesis 'Zwart Geverfde Wol in Noordwest-Europa, 1680- 1850: De Relatie Tussen Historische Recepten en de Huidige Conditie van Zwarte Wollen Textilia'	2018	2488
Pecher - Suys, Martine	Familiearchief André Suys (stichter verschillende Antwerpse firma's (United foods/ US fish/ Abeb/ makelaar Boursimmo)	Ca. 1950-1970	2467
Peten, Luc	Familiedocumenten Van Cuyck	17de-20ste eeuw	2536
	Publicatie	Ca. 1940	2536

Ratinckx, Ria	Voordracht 'over Antwerpsche Ommegangen en stoeten' 1923	1923	2579
Robeyns, Gie	3 maquettes projecten Zoo	Ca. 1990 - 2010	1
Schölvinck, Margareta	Diploma's Michiels en pamflet theater club 60	1940-1960	2014
	Dia's Antwerpen, fotograaf Willem de Visscher	1950-1970	2459
	Pot-pourri liedje uit 1935 ter gelegenheid van Carnaval door de Damen van Kunst en Liefdadigheid afdeling van de liefdadige kring 'een tijdje buiten' Antwerpen	1935	2014
	Frans Van Haesendonck, documenten WOII	1940-1945	2014
Schryvers, Fons	Rederijkerskamer De Violieren	vanaf eind 19de eeuw	2515
Sehmke, Leo	3 publicaties over Antwerpen: De Antwerpse naties, Katoen natie 150 jaar deel 1 en 2	2015	2289
Sirjacobs, Raymond	Nota's over geschiedenis Antwerpse Petrochemie	1957-1995	2445
Spiessens	Revue Belge de musicologie Belgisch tijdschrift voor muziekwetenschap Vol. LXXI(2017)	2017	2528
Stadsarchief Ieper	Aandeel credit Foncier d'Anvers	1923	2520
stedelijke musea Dendermonde	Postkaarten Antwerpen	1930-1960	2607
Tack, Pierre J.	Pamflet Antwerpen - Stadsherstel nr. 21, 22	2017	91
Uil, H. stadshistoricus gemeente Schouwen-Duiveland	Postkaarten Antwerpen jaren 1920	Ca. 1920	2632
Van den Eynde, Matthias	Damco Belgium nv bedrijfsarchief	Ca. 1950-1970	2603

Van Den Wyngaert, Alfons	Historische nota's: 1.Ferdinandus Henricus Hyacinthus Moretus 1797-1834. De Oude Eik te Ekeren 2. Veltwijck Ekeren. De Eigenaars door de Eeuwen heen 3. Heemkundige bijdrage: Louis François Xavier Joseph Moretus	2017-2018	2595
Van Duyse, Dirk	Folder Boten Wirtz met Kaart Albertkanaal van Antwerpen tot Herentals	Ca. 1930	2461
Van Eggermont, Jan	Buschmann-druksels 31 augustus 1928 Kruisschanssluis	1928	2576
Van Leemputten, Reinhout	Archief Frans Van Kuyck: publicatie, studiemateriaal en schetsen	Ca. 1870 - 1910	2535
Vanderputte, Peter	Fotoalbum familie Charles van de Wiel	1911-1919	2518
	Fotoalbum begrafenis	Ca. 1940	2518
	Receptkaarten	Ca. 1940-1950	2518
	Publicatie	20ste eeuw	2518
Verhelst, Jan	'Poesje van de Lange Wapper 1987 - 2017. 30 jaar om te gedenken.' door Jan Verhelst	2017	2484
Verlinden, Jan	Beknopte gids voor het stadhuis SPQA. Uitgave van de Dienst voor Propaganda en Toerisme, 1952	1952	2663
Vermaut, Paul	Reeks postkaarten Clinique A. Joostens	Ca. 1920	2470
Vernimmen, Annie	Familiearchief WOI	1869-1975	2436
Vilain, Olivier	Wekelijks overzicht van Oud-Antwerpen's programmatie	1942-1944	2524
Vlaamse hydrografie, Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust	Kaartnummer 104, Westerschelde - Zeeschelde. monding Westerschelde tot Rupel	2017	277
Vrancken, Kristien	Aanvulling op archief schermclub Criterium: statuten 1944, foto's	1944, ca. 1950-1970	2426

Bewaard dit recept onder Nr **23**

RECEPT VAN SOEPKIEKEN

**DIT RECEPT WERD GEZONDEN DOOR
MEVR. WED. A. ROEKEN, 55, DELLA FAILLE LAAN, ANTWERPEN
en behaalde prijs in de Grootte Prijskamp van de MAGEC recepten**

Het kieken in stukken snijden.
Bruinen stuk voor stuk in boter.

In diepe pot doen met water, peper,
zout, paddestoelen in stukken gesne-
den, een paar sjalotten gekapt en wat
extragon.

Als half klaar is, voegt men tomaten
bij (versche of doosje), laten doorko-
ken op zeer kleine vlam.

Op laatste wat peterselie bijdoen, een
glas witte wijn, en wat binden met
bloem.

De lage vlam! Hoe gemakkelijk is ze niet
te bekomen met een gas-cuisiniere van
MAGEC. Met een kolen-cuisiniere zoudt U
er slechts met moeite toe gelukken.

C Publicaties

MARIE JULIETTE MARINUS

LEZINGEN

- 1 De contrareformatie te Antwerpen, op 29 januari 2018
- 2 Bezoekersgroepen in het FelixArchief <https://www.slideshare.net/MarieMarinus/bezoekersgroepen-in-het-felixarchief>, op 5 maart 2018
- 3 Klantenprofielen voor betere communicatie en dienstverlening, Praktijkverhalen op Publiek2018, op 20 maart 2018
- 4 De aanval van Maarten van Rossem op Antwerpen: wat weten we en wat weten we nog niet? <http://www.gvag.be/lezingen/2018-2/de-aanval-van-maarten-van-rossem-op-antwerpen/>, op 5 juni 2018

INGE SCHOUPS

PUBLICATIES

- 1 *Familiearchieven in het FelixArchief/stadsarchief Antwerpen*, in Vlaamse stam. Tijdschrift voor familiegeschiedenis, jg 54, nr.3, 2018, p. 257-262
- 2 *Het informatiebeheersplan*, in *Wie klasseert, die vindt. Hedendaags document- en archiefbeheer in besturen en organisaties*, Brussel: Politeia, VVSG, stad Antwerpen, I.I.p.1-2
- 3 *Ten geleide van de redactie*, in *Wie klasseert, die vindt. Hedendaags document- en archiefbeheer in besturen en organisaties*, Brussel: Politeia, VVSG, stad Antwerpen, Wegwijzer, p. 1-2

REDACTIE

- 1 *HistoriANT*. Jaarboek voor Antwerpse Geschiedenis, 6 (2018)
- 2 *Wie klasseert, die vindt. Hedendaags document- en archiefbeheer in besturen en organisaties*, Brussel: Politeia, VVSG, stad Antwerpen (hoofdredacteur)

LEZINGEN

- 1 De archieven van de Insolvente Boedelskamer van het stadsarchief Antwerpen. Memory of the World Register UNESCO, op *El Archivo Simón Ruiz, un legado documental para la historia comercial europea del siglo XVI*, Internationaal congres, UGent, 25/5/2018
- 2 FelixArchief Antwerpen, op *Heemkunde Vlaanderen, cursusreeks Proeven van het Rijksarchief*, Antwerpen, 2/10/2018

ROELAND VERHAERT

PUBLICATIES

- 1 *Overzicht van bestaande selectielijsten*, in *Wie klasseert, die vindt*. Hedendaags document- en archiefbeheer in besturen en organisaties, Brussel: Politeia, VVSG, stad Antwerpen, VI.A.p.13-17
- 2 *Kernbegrippen en definities*, in *Wie klasseert, die vindt*. Hedendaags document- en archiefbeheer in besturen en organisaties, Brussel: Politeia, VVSG, stad Antwerpen, Bijlage B, actualisering

REDACTIE

- 1 *Wie klasseert, die vindt*. Hedendaags document- en archiefbeheer in besturen en organisaties, Brussel: Politeia, VVSG, stad Antwerpen (eindredacteur)
- 2 *Broechemse Sprokkelingen*. Een uitgave van Heemkundige Kring “Brucheem”, nummer 19, Ranst, 2018 (Hoofdreductie)
- 3 *Broechemse Sprokkelingen*. Een uitgave van Heemkundige Kring “Brucheem”, nummer 20, Ranst, 2018 (Hoofdreductie)

GIOVANNA VISINI

PUBLICATIES

- 1 *Familiearchieven in het FelixArchief/stadsarchief Antwerpen*, in *Vlaamse stam*. Tijdschrift voor familiegeschiedenis, jg 54, nr.3, 2018, p. 257-262
- 2 *Zoo-kronieken*, Archief Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde, HistoriANT (2018/6). Jaarboek voor Antwerpse geschiedenis. Gompel & Svacina, p.135-149.

